Leto VII., št. 45 („Jutro“ XIV., št. 259 a) — Ljubljana, ponedeljek 6. novembra 1933 — Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.
Podružnica Jesenice: Pri kolodvoru št. 100.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta št. 42.
Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baumgartnerja.

JUTRO

Ponedeljska izdaja

Ponedeljska izdaja »Jutra« izhaja vsak ponedeljek zjutraj. — Naroča se posebej in velja po pošti prejemana Din 4.-, po raznašalcih dostavljena Din 5.- mesečno.
Uredništvo:
Ljubljana: Knafljeva ulica 5. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje: Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Praznik naše narodne prosvete

V Ljubljani so včeraj zborovali številni delegati prosvetnih društev

Manifestacijski zbor — mejnik nove dobe v probuji naroda

Vodilna ideja: poglobitev državljanske vzgoje vsepovsod!

Ljubljana, 5. novembra 1933.

Ljubljanska Zveza kulturnih društev, v kateri je včlanjenih 337 prosvetnih organizacij, je danes imela svoj redni občni zbor. Zbralo se je toliko kulturnih delavcev iz mesta in dežele, kakor jih ni bilo videti niti ob desetletnici ZKD. Zato je predsednik direktor Jug lahko takoj v uvodu svojega pozdravnega govora naglasil, da to ni navaden redni občni zbor, temveč **manifestacijska kulturna skupščina, velik praznik kulturnega dela.**

Velika razsvetljena dvorana Kazine, okrašena s sohami pokojnega dr. Žerjava in Tyrša, z veliko kraljevo sliko na odru in s tremi velikimi trobojkami, je dala primeren okvir zborovanju, na katerem so bili združeni v najlepši harmoniji: intelektualec poleg kmečkega gospodarja, delavec poleg uradnika, profesor in učitelj poleg obrtnika. Zlasti **moramo poudariti razveseljivo veliko udeležbo** zavednih kmetskih in delavskih mož, ki so svojo voljo do kulturnega udejstvovanja izpričevali ne samo z velikim zanimanjem, s katerim so sledili krasnemu poteku skupščine, temveč so se pozneje tudi oglasili v debati in vobče izkoristili ves dan tako, da so ponesli iz Ljubljane mnogo novih pobud.

Že pred deveto uro se je dvorana začela polniti in je bila dobre četrt ure nato, ob otvoritvi zbora, docela zasedena. Delegati so zastopali najrazličnejša prosvetna, sokolska, narodna in narodno obrambna društva. V lepem številu je bila zastopana tudi akademska in druga omladina. Ministra dr. Kramerja, ki je odsoten na svečanostih v Kragujevcu, je zastopal narodni poslanec dr. Stane **Rape,** bansko upravo in posebej še podbana načelnik prosvetnega oddelka prof. Josip **Breznik,** navzoči so bili senatorji dr. **Novak,** dr. **Ravnihar** in dr. **Rožič,** izmed poslancev naj omenimo g. **Krejčija** iz bivše mariborske oblasti, Profesorsko društvo je zastopal prof. **Peric,** Narodno odbrano dr. **Cepuder,** mariborsko ZKD polkovnik **Vidmar,** naše učiteljstvo predsednik Dimnik, nadalje so bili navzoči banski inspektor **Vrhovnik,** za napredno akademsko starešinstvo predsednik dr. **Tominšek** in primarij prof. dr. **Zalokar,** za konsorcij »Jutra« in Vodnikovo družbo načelnik Adolf **Ribnikar** in dr. Milko **Brezigar,** za JNS ban. tajnik dr. **Zajec,** za Jadransko stražo tajnik dr. **Jeglič.** Pestrost zbora so s svojo navzočnostjo počastile tudi dame, med njimi znani naši prosvetni delavki gospe Govekarjeva in Zemljanova.

Vso to družbo je toplo pozdravil predsednik direktor Jug z naslednjim lepim govorom:

Predsednik ZKD direktor Anton Jug

Pozdrav predsednika direktorja Juga

Vsi vi, spoštovani predstavniki oblastev, vsi vi, odlični navzoči, predvsem pa vi delegati naših prosvetnih, kulturnih, gospodarskih, socijalnih in političnih organizacij iz mest in podeželja vse naše dravske banovine, ste prišli danes tu-sem, da skupno manifestiramo za kulturno delo, ko pregledujemo enoletno fazo našega kulturnega udejstvovanja in postavimo nove smotre za novo sveže delo. Pozdravljam vas presrčno!

Razveseljivo je dejstvo ogromne udeležbe naših delegatov in najugodnejše znamenje za to, da tudi skrajno neugodne splošne razmere **ne smejo biti in niso ovira za razmah kulturnega dela.** Polagoma vendarle postaja naziranje naše inteligence, predvsem pa širokega podeželja, zmagovito, **da brez kulture ni napredka, brez kulture ni življenja, da je kultura velesila!** — Ako hočemo odstraniti vraže, utelesene predsodke, sirovost in nenravnost, ako hočemo človeka napraviti za človeka, potem potrebujemo, da se dviguje kultura, ona prava izobrazba, ki ne napolni samo glave z znanjem, temveč, ki meri na krono in višek vse izobrazbe: **na nravstveni, plemenit in trden značaj.** Če hočemo dvigniti blagostanje naroda, industrije in obrti, moramo imenovati med sredstvi za to: splošno kulturo. Če hočemo poživiti in okrepiti pravo ljubav do domovine in do države, zvestobo do vladarskega doma, tisto čudotvorno silo, ki se je v strašnih pretresljajih že izkazala in ki je rešila marsikatero državo pred propastjo, potem ima splošna kultura v tej točki svojo glavno nalogo. In slednjič tudi, če hočemo dvigniti moč in jakost obrambe na zunaj, se moramo zopet zateči k splošni izobrazbi.

Razumljivo je torej, da kaže veliko svojo brigo za razmah in razvoj kulture naša žurnalistika, naša občina, naša banovina, ministrstvo, država. Hvala jim za to, istočasno pa zopet prošnja za nadaljnjo naklonjenost.

Kako se je vršilo letošnje naše delo, o tem boste sodili vi. V ostalem pa rečem za bodočnost: v glavnem bomo ohranili način dosedanjega našega dela. **Vse, kar se je izkazalo za dobro, bomo ohranili, manjkajoče dopolnili, slabo pa opustili.**

Skratka: na današnjem občnem zboru hočemo zanetiti nov plamen, ki plapolaj vsem našim kulturnim delavcem v prvi vrsti kot pozdrav, v drugi kot vabilo na kulturno delo, da dvignemo ljudsko vzgojo, pri čemer hočemo sodelovati z vsemi činitelji, ki ustvarjajo kulturno, socialno in gospodarsko bodočnost naroda. Poleg podajanja kulturnih in duhovnih dobrin smatra pa ZKD morda kot najvažnejšo nalogo za bodoče to, da oblikuje in ustvarja v ljudstvu nacionalno voljo, nacionalno misel in nacionalno zavest, ker smatramo to za podlago vsega političnega razvoja in razmaha našega naroda.

ZKD je važen činitelj v zgodovini našega naroda. Ona hoče širiti narodno in državno misel, zvestobo do domovine in kralja. To mora priti enkrat za vselej v kri našega naroda, da nihče na svetu teh temeljnih lastnosti iz src naših državljanov ne bo mogel iztrgati. **Problem državljanske vzgoje mora v bodoče ostati še bolj in bolj program ZKD. Pri nas je državljanska vzgoja tem bolj potrebna, ker se je zaradi našega 100letnega robstva ukoreninila čisto svojevrstna miselnost in se trosijo preveč megleni pojmi o državljanski misli. Krepka državljanska zavest, požrtvovalno in nesebično delo za skupnost, čut solidarnosti in odgovornosti do sodržavljanov, to mora postati srčna zadeva slenernega Jugoslovena. Stvar ZKD pa mora biti, da s svojim delovanjem neguje in krepi pri vseh svojih članih domovinsko in državljansko zavest, da torej državljanski vzgoji posveti prvo, največjo pažnjo!**

ZKD hoče širiti pravo, resnično in polnovredno kulturo. Zato smo želeli dati današnjemu občnemu zboru svečan značaj, da se v slavnostnem razpoloženju spominjamo naše ZKD in ji izrečemo hvaležnost za njen obstoj in za njeno delo.

Zato ponovno izrekam prisrčno dobrodošlico vsem predstaviteljem naših oblasti in vsem odličnim zastopnikom naših pomembnih nacionalnih, kulturnih, političnih in drugih organizacij s prošnjo, da ohranijo ZKD svojo naklonjenost še v bodoče.

Nadaljnjo prisrčno dobrodošlico vam, spoštovani delegati, vi preizkušeni kulturni delavci iz mesta in z dežele, ki ste se zbrali, da manifestirate z nami za to prevažno kulturno delo, obenem z vami naj se pa tudi spominjam vseh onih odsotnih malih in velikih kulturnih bojevnikov, ki danes iz kateregakoli vzroka niso mogli v našo sredino, spominjam se obojih iz razloga, ker ste vi navzočni in oni nenavzočni — izbrani za to, da ustvarjate narodu srečno bodočnost! Kako vzvišena naloga!

Ne pozabimo mladine! Zajeti jo moramo pri delu za ljudsko vzgojo, da jo obvarujemo modernega pesimizma in razkrojenja, in drugič, ker potrebujemo neko ognjišče zdravega optimizma, ki nam ga bo dala naša mladina s svojim idealizmom in mladostnim navdušenjem.

Kar nam je najdražje, prihranimo radi za konec. Tako tudi danes. Z veliko hvaležnostjo in simpatijo se spominjamo ministra dr. Alberta **Kramerja,** sobojevnika in političnega dediča dr. Gregorja Žerjava. Vselej je rade volje na strani ZKD, vselej bo ostal z nami. (Ovacije.)

Ko velja ta klic vam vsem živim, se moram ob priliki ravnokar minilega praznika vseh mrtvih spominjati tudi enega izmed najodličnejših umrlih kulturnih delavcev in obenem največjih Jugoslovenov, **ustanovitelja in očeta naše ZKD dr. Gregorja Žerjava,** ki nam mora vedno veljati kot bleščeči zgled izredno delavnega in idealnega moža, ki je pri vsem svojem političnem udejstvovanju bil pred vsem in eminentno kulturni delavec, ker je pravilno smatral, da je pravo izhodišče za politično delo najprej in edino kulturno delo, kar smo danes po tolikih letih ponovno podčrtali in spoznali še za zmeraj veljavno načelo.

Če sem prej rekel, da se bomo pri svojem delu še vedno učili, da postane naša moč prav krepka še le s časom in če tudi naš pogled v bodočnost še ni dovolj jasen, **v eni točki smo gotovo že danes složni in zato močni:** v neumornem, nesebičnem stremljenju za našimi cilji in to združeno z našim vzvišenim notranjim razpoloženjem, z velikim navdušenjem in trdno voljo, **zbrati vse delavne sile in jih posvetiti s kulturnim delom naši najvišji svetinji, ljubi jugoslovenski domovini!**

Brzojavke in pisma...

Predsednikov govor je bil večkrat prekinjen z močnim odobravanjem, ob zaključku pa še posebno nagrajen s toplim aplavzom, ki se je samo še stopnjeval, ko je predsednik prečital brzojavko ministra dr. Kramerja, pismo pomočnika bana dr. Pirkmajerja, pismo bolnega župana dr. Puca in ostale pozdrave, nakar je predlagal brzojavni pozdrav Nj. Vel. kralju, ministru dr. Kramerju, ministru prosvete Radenku Stankoviću in prometnemu ministru Radivojeviću.

Minister dr. Kramer je poslal naslednji pozdrav:

»Po zmagoslavni borbi za nacionalno idejo moramo pristopiti k podvojenemu delu za prosveto in povzdigo naroda. ZKD naj združi vse konstruktivne sile zavednih Jugoslovenov v naši ožji domovini, da z načrtnim kulturnim delom dovrši zmago nacionalne misli. Iskreno pozdravljam zbrane prosvetne delavce in zagotavljam zvezo, da ima v meni zvestega prijatelja in sotrudnika. — Dr. Kramer.

Brez državljanske vzgoje ni naroda!

Pismo g. podbana dr. Pirkmajerja se glasi:

»Gospod predsednik! Zelo obžalujem, da zaradi odsotnosti iz Ljubljane ne morem prisostvovati občnemu zboru ZKD. Naprošam Vas, da sporočite cenjenim zborovalcem moje pozdrave, zboru pa želim najboljšega poteka ter prav uspešne vzpodbude za delovanje v bodočem društvenem letu.

Prav žal mi je, da ne morem ugoditi Vaši želji, da povem sam zborovalcem nekaj misli o državljanski vzgoji med narodom. Veseli me pa, da ste se tega važnega problema spomnili ter Vas prosim, da pripravite zborovalce *na obširnejšo akcijo v tem pogledu, ker moramo priti do sistematičnega dela na tem polju.* V svojem predavanju na učiteljskem tečaju, ki je objavljeno v »Prosveti« 2. t. m., sem rekel: *»Vsako kulturno društvo bo moralo v bodoče posvetiti državljanski vzgoji svojih članov svojo prvo in največjo pažnjo. Danes so naša društva premalo zasidrana v eni temeljni ideji in premalo usmerjena v določen cilj: s svojim delovanjem negovati in krepiti v članih domovinsko in državljansko zavest.* S to idejo mora biti prepojena vsaka prireditev, temu cilju morajo služiti knjige, igre, filmska, skioptična, radio in splošna predavanja, ki jih prirejajo društva. V vseh teh predavanjih in tudi specialnih tečajih, ki krepijo državljansko zavest oziroma pripravljajo državljansko vzgojo, mora vladati *izvesten sistem, mora biti pomen in bistvo državljanske vzgoje pravilno in jasno očrtana.* Zveza kulturnih društev bo storila veliko nacionalno misijo, ako bo svoje delo v tem pravcu poglobila ter začela s sistematično akcijo, eventualno s prireditvijo posebnega tečaja.

Srečen bom, ako bo moja pobuda našla odziva. Zvezi pa že vnaprej čestitam k velikemu delu, ki ga bo storila s tem za naš narod.

Brez državljanske zavesti ni naroda!«

NJEGOVEMU VELIČANSTVU KRALJU ALEKSANDRU I.:

Manifestacijski občni zbor Zveze kulturnih društev je svečano zaključil, da dovrši zmago nacionalne misli s kulturnim delom in se pokloni Vašemu Veličanstvu z zagotovilom globoke udanosti in iskrene ljubezni do Vašega Veličanstva in vsega kraljevega doma!

MINISTRU DR. ALBERTU KRAMERJU.

Okoli sedemstopetdeset delegatov, zbranih na mogočnem manifestacijskem občnem zboru Zveze kulturnih društev, iskreno pozdravlja svojega političnega in kulturnega voditelja in zagotavlja, da hoče s kulturnim delom priboriti zmago jugoslovanski nacionalni ideji.

MINISTRU PROSVETE DR. RADENKU STANKOVIĆU:

Manifestacijski občni zbor Zveze kulturnih društev Vas vdano pozdravlja in zaključuje, da pribori v sodelovanju z državnim prosvetnim delom največje jamstvo za krepak narodni in prosvetni razmah v pravcu jugoslovenske ideologije.

MINISTRU PROMETA INŽ. RADIVOJEVIĆU:

Manifestacijski občni zbor Zveze kulturnih društev Vas vdano pozdravlja in zaključi, da pribori v sodelovanju z državnim prosvetnim delom končno zmago jugoslovenski ideologiji. V to svrho je potrebna tudi Vaša izdatna pomoč.

Moderna ljudska prosveta

V kratkem, pregnatno izdelanem govoru je nato vzorni tajnik ZKD dr. **Mihelak** obeležil naloge in smotre narodne prosvete in posebej še prosvetnega dela ZKD. Zanimiva izvajanja bi izgubila na pomenu in strnjenosti, ako bi jih razbili v drobce, zato bomo celotna izvajanja dr. Mihelaka objavili v eni prihodnjih številk. Na zelo učinkovit in prepričevalen način je govornik navajal, da naš narod potrebuje kakor nikoli doslej — baš v teh težkih časih duhovnega in socialnega pesimizma — ognjišča zdravega optimizma. Taka ognjišča so vsa naša društva, ki tvorijo veliko kulturno omrežje. Vse to omrežje pa ne sme dovajati ljudstvu le občih, nevtralnih in duhovnih dobrin, ampak je predvsem njegova naloga, da oblikuje in ustvarja **nacionalno in solidaristično voljo in idejo.** — V polni meri je bilo zasluženo kar najživahnejše priznanje, ki ga je mladi govornik žel za izpoved modernih nazorov o smotrih sodobne narodne prosvete.

Enotno smer tudi v prosveti!

K besedi se je oglasil dr. Stane **Rape:** Prijetna in častna je moja naloga, da vam sporočim prisrčne pozdrave ministra dr. Kramerja, ki službeno zadržan daleč od Ljubljane spremlja potek današnje skupščine z vsem svojim srcem in mislimi. Pestra slika današnjega občnega zbora je razveseljiv odsev zamisli nepozanega dr. Žerjava (Slava mu!) — moža, ki si je zamislil narodno silo ob prosvetnem delu in bi bil danes neizrečeno vesel, ko bi vas videl v enem samem, a tako mogočnem krogu zbrane v trdnjavi nacionalnega življa. Neborbeno mlačno prosvetno delo se je moralo umakniti agresivni borbi, **pričenjamo novo dobo. Ta zbor naj bo pričetek borbne akcije, po kateri hočemo vsi osvoboditi naše ljudstvo predsodkov, vnesti v prosvetno delo osebno noto v oblikovanju nazorov in poglabljati ljubezen do države!** Naj naše delo odjekne po vsej Sloveniji in državi! Naj živi Jugoslavija, naj živi naš jugoslovenski narod. (Burno pritrjevanje.)

Sokolski prosvetar br. **Poharc** je kot zastopnik zadržanega podstarešine SKJ E. Gangla poudaril: Sokolska organizacija je eminentno nacionalna, poleg telovadbe vrši nacionalno duševno vzgojo. Sokolska organizacija je prva spoznala pomen ZKD, sokolska društva so se prva včlanjala v njej. Prisotnost številnih sokolskih delegatov na tem zboru naj bo porok, da bo tudi v bodoče vzporedno teklo delovanje za dosego vzvišenih ciljev.

Načelnik prof. Josip **Breznik** je pozdravil zbor v imenu kr. banske uprave. Omenjal je vse ono drobno delo, ki smo ga Slovenci vršili v zadnjih tridesetih letih in ki nas je rešilo. Nato je govornik v najlepšem skladu s pismom podbana dr. Pirkmajerja naglašal pomen državljanske vzgoje. Poslej je treba med državljane zanesti zavest, da mora služiti izobrazba za temelj jugoslovenstvu. Obstoj države je možen samo na osnovi reda, zakonitosti in državljanske vzgoje. Poslej je treba med državljane zanesti zavest, da mora služiti izobrazba za temelj jugoslovenstvu. Obstoj države je možen samo na osnovi reda, zakonitosti in državljanske pravičnosti. Govornik je nato omenjal brezposelnost ročnega in duševnega delavstva. ZKD naj bo vez med enimi in drugimi. Zlasti naj ZKD združi brezposelne duševne delavce, naj jim da oporo in torišče udejstvovanja. Prehajajoč na slovensko knjigo, je načelnik Breznik poudaril, da slovenska knjiga še nikdar ni doživela takega razmaha kakor v Jugoslaviji. Kljub temu se čujejo vsakršni očitki. ZKD mora gojiti posebno ljubezen do slovenske knjige. Vobče pa so naloge ZKD silno široke. Zato bo kr. banska uprava vedno podpirala stremljenja ZKD, kolikor bo le mogla. Ne omagajte! — je bodril načelnik Breznik. — Če uspehi niso takoj vidni, bodo pa pozneje trajni in plodonosni!

Predsednik ljubljanske sekcije JUU g. Ivan **Dimnik** je izvajal: Z ZKD vežejo učiteljstvo tesne vezi istega dela in istih stremljenj. JUU ni samo stanovska, temveč tudi prosvetna in nacionalna organizacija. Zato učiteljstvo po vsej svoji moči podpira in bo podpiralo delo prosvetnih ustanov. Zlasti zadnji čas se je naše učiteljstvo začelo zavedati velikega problema izobraževanja naroda in si zamišlja široko akcijo s številnimi prosvetnimi tečaji. Prosvetni delavci na podeželju še posebno občutijo gospodarsko krizo. Večjo skrb bo zatorej treba posvetiti gospodarski prosveti. A kakor nam je v političnem življenju po šestem januarju začrtana enotna smer, tako moramo **enotno usmeriti tudi našo narodno prosveto!** Učiteljstvo bo dosledno podpiralo idejo državljanske vzgoje povsod.

Dr. **Cepuder** je v imenu centrale, oblastnega odbora in stotin organizacij Narodne odbrane podprl in pozdravil programatična izvajanja tajnika dr. Mihelaka. Vsi nacionalisti moramo koncentrirati delo v ZKD, da bo izpolnila svojo misijo. **ZKD naj bo centrala vsega vzgojnega dela, nacionalne organizacije pa ji naj stavijo na razpolago vse svoje kulturne in vzgojne sile.** Le v skupnem prizadevnju bomo dosegli visoke smotre! — Prof. **Peric** je kratko sporočil pozdrave Profesorskega društva, ki je vedno pripravljeno sodelovati pri širjenju narodne prosvete. Tudi on je naglasil najvažnejše: nacionalno vzgojo.

V daljšem, zelo tehtnem govoru je nato banovinski tajnik JNS dr. Marijan **Zajc** orisal JNS kot pokretnico popolne regeneracije vsega življenja v Jugoslaviji. JNS je bila ustanovljena, da se najširšim slojem omogoči sodelovanje pri vseh javnih vprašanjih. Ona hoče biti nacionalni pokret z velikimi nalogami, podpirati hoče vsako težnjo po kulturnem in nacionalnem napredku. Ne lasti si ne monopola, ne kontrole, želi le koordinirano sodelovanje na kulturnem področju. Današnji zbor naj bo mejnik v vsem našem kulturnem prizadevanju!

Ko se je poleglo odobravanje, je izpregovoril še predsednik Zveze naprednih akademskih društev dr. Fran **Tominšek,** ki je zagotovil sodelovanje z ZKD roko v roki. Zveza akademskih starešin se prizadeva, da vzdržuje zveze z akademsko omladino, ki jo bo zbirala za sodelavce pri kulturnem delu med narodom.

S tem je bil svečani del občnega zbora zaključen. Uspeh skupščine je bil s tem dosežen — kakor je v primernih izvajanjih ugotovil predsednik — zunanje in notranje, po zanosu in obsegu manifestacije, po globini izvajanj, po pomembnih poudarkih vseh govornikov.

337 društev na delu

Po kratkem odmoru je bil izvoljen verifikacijski odbor, ki se je takoj lotil dela, medtem pa je tajnik dr. **Mihelak** ob splošni pozornosti vsega zbora prečital najvestneje sestavljeno tajniško poročilo.

ZKD je svoje prosvetno omrežje v letošnjem letu razširila in povezala s postojankami, ki doslej niso bile članice ZKD. Na 337 društvih sloni ZKD, od katerih zavzemajo najlepše število agilna sokolska društva, v drugi vrsti pa prosvetni odseki krajevnih organizacij JNS, ki bodo imeli prilike dovolj, da sodelujejo z nami pri realizaciji nacionalnega pokreta in novega solidarističnega socialnega in gospodarskega programa. 138 društev je ustanovnih, 199 pa rednih. V letošnjem letu je pristopilo 55 organizacij, črtali pa smo 4.

V Kočevju se je na iniciativo ZKD organizirala ljudska univerza, katere člani so vsa odnotna napredna nacionalna društva. V Zagorju so agilni društveni delavci organizirali prosvetni odbor ZKD, ki ga tvorijo vsa tamošnja nacionalna društva. Obeta najboljše uspehe. V Spodnji Šiški se je posrečilo ZKD in predvsem šišenskemu Sokolu, da organizira skupno prosvetno ognjišče. Z največjim zadovoljstvom so vsa ostala nacionalna in humanitarna društva stvorila skupno ognjišče, okoli katerega naj se zbirajo Šiškarji enotno. — Tudi v Novem mestu, Mostah, Št. Vidu itd. se osnavljajo skupni odbori, katerih naloga je, da monopolizirajo napredno prosvetno nacionalno delovanje na temelju nekega sistema, dobre volje in aktivnosti.

Sredstva: ZKD ne premore mnogo sredstev. Magacin prosvetnega materiala še ni napolnjen z onimi zbirkami diapozitivov, filmov itd., kakor bi bilo to nujno potrebno že davno. Prosvetno delo v drugih državah pospešujejo moderna tehnična sredstva, o katerih tu nimamo pojma. Bodoče vodstvo bo moralo z veliko intenzivnostjo posvečati temu vprašanju največjo pažnjo. Vodstvo je uvidelo veliko vrzel na tej strani in je takoj po svojem nastopu (z novim letom) votiralo 40.000 Din za nakup skioptikona, diapozitivov itd. Danes ima ZKD najmodernejši epidiaskop, ki je veljal 14.000 Din, moderni ročni skioptikon, dva filmska aparata, aparat za elektriko, dva filmska zaboja, navadni ročni epidiaskop in nekaj starejših aparatov.

Tudi zbirko diapozitivov je pričelo vodstvo ustanavljati in sestavljati. Predavanja poleg poučnih filmov in diapozitivov so najmodernejša pedagoška sredstva ljudske prosvete. ZKD si more staviti resno nalogo, da ustanovi veliko izposojevalnico diapozitivov. Vodstvo je dalo podlago z nakupom več zbirk.

Igre in partiture: V arhivu se nahaja 16 iger s 751 izvodi ter 23 partitur. Te igre so starejše vsebine. Modernih iger pa imamo zelo malo, zato je vodstvo odobrilo kredit za večji nakup teh iger.

Dasi bi bilo nujno potrebno in koristno, da ima ZKD veliko zbirko kostumov, razpolaga samo s kostumi: »Mefistov izum« (46 komadov), »Rokovnjači« in »Legijonarji« (45 komadov).

Predavatelji: Eno najlepših uspehov sedanje uprave je seznam predavanj ZKD, ki daje na razpolago okrog 380 predavanj, ki se dele v nacionalna, kulturna, literarna in kulturno zgodovinska, socialna predavanja, narodno gospodarska, politična predavanja, pravna predavanja, zemljepisna in potopisna predavanja, zgodovinska, naravoslovna, tehnična, zdravstvena, sokolska in razna druga predavanja. Če daje ZKD preko 80 predavateljev na razpolago društvom za njihovo prosvetno delo, mislim, da je storila eno svojih najtežjih dolžnosti in da je dosegla velik uspeh. Poleg predavanj v seznamu smo naknadno registrirali v svoji kartoteki še celo vrsto drugih odličnih predavanj, predvsem sokolskih, ki so dospela žal že po tisku seznama.

Prosvetni film. Kino-odsek je skrbel tudi za to, da je imel na razpolago vedno lepo število dinastičnih, nacionalnih, poučnih, zabavnih in aktualnih prosvetnih filmov. Tudi za letošnje leto ima na raz-

polago okoli 115 prosvetnih filmov, katerih imena so tudi razvidna iz našega seznama.

Prosvetno delo: Da bi bilo delo ZKD na vseh področjih kulturnega delovanja produktivno in sistematično, se je izvedla delitev dela v tem smislu, da se je razdelilo vodstvo na različne precej samostojne odseke z referenti na čelu. Vsi ti odseki so stopili takoj na delo in so referenti pokazali mnogo volje in zanimanja Kljub revnim sredstvom kljub temu, da smo bili navezani popolnoma sami nase, da smo dobili bagatelno podporo, da nas društva niso podpirala, kljub vsemu je vodstvo ZKD v letošnjem letu pokazalo toliko aktivnosti, da malo katero leto.

Po svojem poročilu je tajnik prečital še poročila odseka za kino, dramskega odseka in odseka za mladinski pokret. ZKD v Ljubljani ima generalno zastopstvo jugoslovenskega prosvetnega filma za dravsko banovino. Lani je bilo s 24 filmi 223 predstav. Uspeh zadovoljuje. — V dramskem odseku se je arhiv pomnožil (na 164 del), vendar pa delo ni napredovalo. Pisarna ZKD bo sestavila statistiko, po kakšnih delih najbolj povprašujejo podeželski odri. Treba bo tudi razpisati nagrado za izvirno domače odrsko delo. — V mladinskem odseku so včlanjena precej številna omladinska društva, nekatera pa še manjkajo, med njimi vsi podmladki Rdečega križa in Jadranske Straže.

Slednjič je blagajnik Drago Pogorelec podal obračun, ki v glavnem navaja, da je bilo 144.000 Din prometa. Poročila so bila s tem zaključena in razvila se je debata, ki je pripomogla k razbistritvi marsikterega vprašanja in potrebe. V imenu revizorjev je ravnatelj Jeran sporočil, da so našli vse poslovanje v redu, nakar je bila soglasno sprejeta razrešnica vsemu odboru.

Soglasna zaupnica vodstvu

Zbor nikakor ni hotel pristati na običajni kratki odmor za določitev kandidatov v novi odbor. **Tako je skupščina soglasno hotela manifestirati svoje popolno zaupanje dosedanjemu odboru.** Ko je bila prečitana lista, ki jo je bil sestavil dosedanji odbor, jo je skupščina sprejela z gromkim odobravanjem. Tako torej tvorijo vodstvo ZKD za nadaljnjo dobo: direktor **Jug**, Franjo **Marn**, dr. **Mihelak**, dr. **Rape**, ravnatelj **Špicar**, Karel **Pogorelec**, dr. Stojan **Bajič**, direktor **Pavlič**, inž. **Zajec**, dr. **Reya**, **Tonja**, Boris **Puc**, **Poharc** in prof. **Mlakar**, nadzorni odbor pa načelnik **Breznik**, ravnatelj **Jeran** in inž. **Beve**. — Direktor Jug se je toplo zahvalil za zaupanje in zagotovil nesebično vztrajno prizadevanje, v popolni zavesti, da delo vodstva ZKD nikakor ni lahko.

Med slučajnostmi so se pretresala najrazličnejša vprašanja in delegati so dobili na vse najtočnejša pojasnila ali zagotovilo, da se bo ukrenilo še to in ono, kar bo moglo služiti razvoju društev in napredku narodne prosvete. Slednjič so bile sprejete kratke, jedrnate resolucije.

Resolucije

Delegati nacionalnih kulturnih društev, zbrani na občnem zboru ZKD dne 5. novembra so sprejeli naslednje resolucije soglasno:

1. Da zahtevajo, da koncesija za eksploatacijo radiofonske družbe Radia Ljubljane ne preide v roke zasebnega kapitala, ampak da se izroči zadrugi naprednih nacionalnih društev, ker more edino ta oblika jamčiti, da postane Radio Ljubljana ne samo inštitucija za razširjanje dnevnih in meteoroloških novic, ekonomskih in drugih poročil, za reproduciranje plošč in opernih del, ampak da služi tudi širjenju nacionalne ideje, solidarizma ter državljanske vzgoje.

ZKD naj pristopi v to zadrugo z deležem največ 60.000 Din in da ji pripade po njenem značaju in vlogi glavni vpliv pri odločanju.

2. Da ZKD realizira započeto zamisel ustanovitve javne ljudske univerze, za kar naj se votira zaenkrat 10.000 Din.

3. Naprosi naj se ministrstvo saobračaja, da podeli ZKD eno ali dvoje kolektivnih prostih vozovnic III. razreda za dravsko banovino, da more ZKD uspešneje vršiti narodno prosveto v onem razmahu, ki je bila očrtana v poročilih.

4. ZKD naj skuša vsa sokolska kino podjetja in druga kino podjetja združiti v enoten kartel, da monopolizira povpraševanje filmov v dravski banovini in s tem regulira program in ceno filmov.

5. Za vsako predavanje, ki ga priredi ZKD društvom, se določi taksa Din 50.-, vendar pa je možen drugačen dogovor, kjer bo smatralo vodstvo to potrebno.

6. Da izrekajo največjo zahvalo svojemu prosvetnemu voditelju ministru dr. Kramerju.

•

Ko je tako bil v neprekinjenem zasedanju dnevni red docela izčrpan, je predsednik direktor **Jug** lahko še pred 13. uro zaključil sijajno zborovanje s poudarkom: »Veliko, veličastno delo smo dovršili! Vsi vi pričujoči ste ga omogočili z disciplino, enodušnostjo, z voljo do dela! Iskrena vam bodi zahvala! Ponesite v mesta in vas vse dobre misli, ki ste jih čuli danes na zboru. Poglobite delo za našo nacionalno prosveto!

Živela domovina, živel kralj!«

BORCEM ZA SVOBODO IN KULTURO

Nj. Vel. kralj na proslavi stoletnice gimnazije v Kragujevcu — Počastitev dela za kulturno povzdigo jugoslovenskega naroda

Kragujevac, 5. novembra. AA. Velike svečanosti za proslavo stoletnice gimnazije v Kragujevcu so se vršile že snoči ob 19.30, ko je krenila velika povorka po glavnih ulicah mesta in priredila baklado z navdušenimi ovacijami za kralja in domovino. Ob 20.30 je bila v Sokolskem domu akademija, v oficirskem domu pa svečana proslava.

Danes pa so se začele zlivati v mesto z vseh strani velike množice. Računajo, da se je današnje proslave udeležilo nad 20.000 oseb iz bližnje in daljne okolice. Zastopana so bila razna nacionalna društva iz vseh krajev države. V velikem številu so se zbrali tudi bivši dijaki kragujevske gimnazije, da se poklonijo svojemu zavodu. Vse ulice so bile okrašene z zastavami in zelenjem. Pred vhodom v mesto je bil postavljen velik slavolok z napisom »Dobrodošel naš gospodar!« Tudi po mestu samem so postavili več slavolokov. Mesto je bilo vse v prazničnem pričakovanju Nj. Vel. kralja.

Ob 10. so se pred spomenikom padlih vojakov zbrali člani vlade in generaliteta, ban Dobrica Matković in drugi dostojanstveniki in zastopniki javnih in vojaških oblastev.

Ob 10. je prispel pred spomenik v avtomobilu Nj. Vel. kralj, ki ga je v mesto spremljala kmečka in sokolska konjenica. Kraljev prihod v Šumadijo in v Kragujevac je bil pravi triumf. Povsod so kralju izkazovali največjo čast in mu izražali svojo vdanost in ljubezen. Posebno prisrčne so bile ovacije v Tumičih in v Desimovcu. Kralj je prispel v spremstvu generala Ječmenića in letalskega podpolkovnika Savića. Nj. Vel. kralj je najprej pregledal častno četo in sprejel poročilo komandanta. Nato sta ga pozdravila ban Matković in predsednik kragujevske občine Aleksa Obradović. Kralj se jima je zahvalil za nujne pozdrave in nato stopil na stopnjice spomenika, kamor je položil lovorjev venec. Med tem je častna četa oddala salvo, godba pa je zasvirala državno himno. Nj. Vel. kralj se je po končani slovesnosti poslovil od prisotnih in se napotil pred poslopje gimnazije, kjer je bilo zbranih več tisoč ljudi. Pri vhodu v gimnazijo, ki je danes proslavila 100 letnico svojega obstoja, je vladarja pozdravil ravnatelj gimnazije Tripković. Po končanih obredih, ki jih je opravil namesto obolelega patrijarha Varnave episkop Tihon, je Nj. Vel. kralj odkril spominsko ploščo, vzidano na pročelje poslopja. Pri tej priliki je Nj. Vel. kralj imel naslednji govor:

Današnja svečanost je v bistvu izraz hvaležnosti Šumadiji za vse, kar je neprestano delala za našo nacionalno idejo.

Pred našimi očmi korakajo v tem trenutku spomini na njene sinove in na vsa njena pokolenja, ki so s svojo požrtvovalnostjo in svojim junaštvom, kadarkoli je bila potreba, dokazala, da naš narod zasluži svobodo in svojo lastno kulturo.

Ti so prvi osvobodili narod pred zatiralci, ti so si izvojevali pravice do življenja in samostojnosti, ti so s svojimi svobodnimi ognjišči vzdramili vero med neosvobojenimi brati in postali zatočišča rodoljubov z vseh strani, ti so prednjačili srbstvu in jugoslovenstvu v vseh borbah za osvobojenje in zedinjenje.

V teh bojih in tudi izven teh bojev so pokazali, da so vedno na višini svoje misijonske in voditeljske vloge, ki jim jo je začrtala zgodovina. Čeprav v težkih okoliščinah, so vendar neumorno razvijali tudi kulturno delo in uspeli, da ga vzajemno in po načrtih razvijajo, kar najlepše dokazuje stoletnica, ki jo danes skromno proslavljajo. Tudi ta dogodek dokazuje v nizu brezštevilnih primerov, kolikšne napore je Šumadija izvedla za naš zunanji napredek in za notranjo poglobitev in kolikšne moralne vrednosti je to njeno delo.

To delo in ta prizadevanja Šumadije in šumadijski duši vedno dragega sodelovanja bratov iz vseh jugoslovenskih krajev so omogočila tej šoli, da je postala matica najodličnejših pokolenj in da je mogla nacionalno misijo zedinjevalnega in jugoslovenskega duha z uspehom negovati, razvijati in probujati.

Njeni voditelji in učitelji so dvignili njen sloves na zavidno višino ves čas njenega stoletnega obstoja, oddolživši se s tem vestno svojemu jugoslovenskemu rodu; s svojimi vzgojnimi pokolenji pa so proslavili njen obraz na vseh področjih v miru kakor v vojni.

V znak svojega priznanja takemu njenemu delovanju ji poklanjam naš red sv. Save I. stopnje v prepričanju, da ga je dostojno zaslužila in da ga bo dostojno tudi upravičila.

Nj. Vel. kralj Aleksander je nato izročil odlikovanje ravnatelju gimnazije Tripkoviću v varstvo. Prisotni so kralju pri tej priliki priredili viharne ovacije. Kralj si je nato ogledal razstave dijaških del vseh kragujevskih šol, kmetijsko razstavo in naposled razstavo slik in kipov bivših dijakov gimnazije. Po ogledu razstav se je kralj poslovil od prisotnih in se odpeljal z avtomobilom proti Topoli. Tudi pri odhodu je bil kralj deležen silnih ovacij množic, ki so mu izkazovale svojo ljubezen.

Ob 12. je bila v poslopju gimnazije spominska svečanost, ob 13. pa so se dostojanstveniki in odposlanci zbrali k banketu. Ob 17. je predaval profesor Nikolić o stoletnici zavoda, ob 20.30 pa je bil v Sokolskemu domu svečan koncert. Svečanosti se bodo nadaljevale jutri po določenem načrtu.

Nj. Vel. kraljica v Zagrebu

Zagreb, 5. novembra. AA. Ob 12.20 je Nj. Vel. kraljica Marija posetila zagrebško katedralo. Že dolgo prej se je pred katedralo zbrala množica, ki je nestrpno čakala, da izrazi kraljici svojo vdanost in ljubezen. Tudi notranjost katedrale je bila nabito polna vernikov. Nekaj minut pred tem časom so prispeli pred katedralo minister Matica, ban savske banovine dr. Perović s tajnikom Vojnovičem in upravnikom policije Mihaldžičem. Kmalu nato sta prispela dvorna dama gdč. Grujičeva in adjutant Nj. Vel. kraljice polkovnik Leka. Pred vrati katedrale, ki so bila na stežaj odprta, so bili zbrani cerkveni dostojanstveniki z nadškofom dr. Bauerjem, častnim škofom Salisom Sevisom, škofom Premužem in kanoniki.

Ko je avtomobil Nj. Veličanstva prispel pred katedralo, je množica priredila kraljici viharne ovacije. Kraljica se je pripeljala v spremstvu dvorne dame dr. Švrljugove. Zagrebški nadškof dr. Ante Bauer je pozdravil kraljico z naslednjimi besedami:

»Vaše Veličanstvo! Presrečen sem, da vas lahko pozdravim pred tem svetim hramom in da vas lahko povedem v to sveto hišo.«

Nj. Vel. kraljica je prisrčno pozdravila prisotne, nakar je stopila v katedralo s svojim spremstvom. Obšla je glavno ladjo in posamezne oltarje, nato pa je stopila v zakladnico skozi zakristijo. Tu je pojasnjevala dragocenosti ga. dr. Stela Ub. Najbolj se je kraljica zanimala za diptihon, ki je največja dragocenost te zakladnice. Kraljica je pozorno poslušala razlago in zgodovino te umetnine. Po ogledu zakladnice je kraljica zapustila katedralo in se med viharnim vzklikanjem množice vrnila v dvorec.

Ob 3. popoldne se je Nj. Vel. kraljica Marija odpeljala na izlet v Podsused ter se po eni uri vrnila zopet v dvor.

Dopoldne je Nj. Vel. kraljica sprejela v avdijenci odbor društva za srednješolski azil. Nj. Vel. kraljica je izročila predsednici društva Jelisavi Draškovič 20.000 Din kot darilo kraljeviča Andreja, pokrovitelja srednješolskega azila.

Svarilo Evropi

Bivši angleški zunanji minister Chamberlain o nevarnosti hitlerjevskega režima v Nemčiji

London, 5. novembra. d. V Angliji je bilo nedavno ustanovljeno društo politikov in novinarjev pod imenom »Prijatelji Evrope«, v katerem so poleg drugih bivši zunanji minister Austin Chamberlain, glavni urednik tednika »Observerja« J. L. Garvin, nadalje Wickham Steed, profesor Einstein in drugi. »Prijatelji Evrope« izdajajo brošure, v katerih opozarjajo na nevarnosti, ki groze evropskemu miru od sedanjega nacionalističnega režima v Nemčiji. V zadnji brošuri št. 7. sta bila objavljena poslednja govora bivšega zunanjega ministra Austina Chamberlaina v angleškem parlamentu. V predgovoru, ki ga je sam napisal, pravi Chamberlain med drugim:

V svoji prvi izjavi v angleškem parlamentu sem svaril pred nevarnostmi, ki groze evropskemu miru od najnovejšega razvoja dogodkov v Nemčiji V svoji drugi izjavi sem skušal Nemčiji dokazati, da ovira njena lastna politika uresničenje nemških upov. Od tedaj smo čuli ponovno zagotovilo z najvišjih nemških mest, da si želi Nemčija miru, vsekakor nemškega miru. Nasprotno se ponavljajo grožnje proti slabejšim sosedom Nemčije in radio, kinematografi, šole in univerze se stalno uporabljajo kot sredstva propagande, ki demantira lepe besede nemških državnikov in jim odvzema pomen, ki bi ga prav radi pripisovali tem manifestacijam. Nemčija je objavila svoj izstop iz Društva narodov ter zapustila razorožitveno konferenco, kar pomeni korak, ki ga Henderson ne more priznati za upravičenega, prav v trenutku, ko se je predsedništvo razorožitvene konference pripravljalo, da bi predložilo program za uresničenje enakopravnosti, ki jo je Nemčija vedno postavljala v ospredje svojih zahtev. Ali so bile to odkritosrčne zahteve? Ali je Nemčija res hotela doseči svojo varnost z razorožitvijo ali pa je bil njen dejanski cilj, da bi našla izgovor za nova oboroževanja, ki naj bi dala nemški vladi možnost, da bi napravila vojno za instrument politike in tako ponovila zločin iz l. 1914? To so vprašanja, ki si jih morajo postaviti tudi drugi narodi. Kdor bi es danes drznil v Nemčiji dvomiti nad modrostjo te nemške politike, bi zakrivil zločin, ki se takoj kaznuje z ječo. Glasovati proti tej politiki ali pa vzdrževati se glasovanja, se tudi že v naprej označuje kot veleizdaja. Mojih izjav, zaključuje Austin Chamberlain svoj predgovor, žal, razvoj dogodkov še ni prehitel.

London, 5. novembra. d. »News Chronicle« poroča iz Pariza, da namerava Sarraut podvzeti zunanje-politično demaršo za rešitev razorožitvene konference. V Franciji so baje prišli do spoznanja, da je treba priznati Nemčiji nekaj nadaljnjih koncesij, med njimi skrajšanje kontrolne dobe od 4 na 2 leti, kakor tudi pristanek, da se bo Francija pričela razoroževati že po 5 in ne šele po 8 letih.

Spor Gdanska z Društvom narodov

Sklicanje sveta Društva narodov zaradi protiustavnega postopanja senata Gdanska

Varšava, 5. novembra. AA. Senat Gdanska je danes objavil komunike, v katerem pojasnjuje svoj spor z vrhovnim komisarjem Društva narodov. Policija Gdanska je prepovedala opozicijska lista »Danziger Landeszeitung« in »Danziger Volksstimme«. Uredniki teh listov so se nato pritožili na senat, ki je odbil pritožbe. Med tem so se pritožili tudi pred komisarjem Društva narodov, ki je njihovi pritožbi ugodil. Senat se sedaj opravičuje, da ni vedel za ta sklep vrhovnega komisarja. Komunike pravi nadalje, da hoče senat spoštovati ustavo, da pa ne more dovoliti vmešavanja novinarjev v notranje zadeve Gdanska.

Varšavski krogi so mnenja, da je hotel senat s prepovedjo teh listov preprečiti vsako kritiko nemške politike v Gdansku.

Ženeva, 5. novembra. AA. Ker je danes nedelja in ker so bili zaradi tega uradi Društva narodov zaprti, novinarji še niso mogli zvedeti, ali je resnična vest, da je vrhovni komisar Društva narodov v Gdansku zahteval sklicanje sveta Društva narodov, da mu predloži svoj spor s senatom v Gdansku. V političnih krogih so mnenja, da je ta spor velikega pomena.

Nemško-avstrijski spor

Dunaj, 5. novembra. AA. Listi poročajo, da se je spor med Nemčijo in Avstrijo zadnje dni poglobil. Nemške oblasti so namreč sklenile, da bodo v Nemčiji prebivajoče Avstrijce proti njihovi volji organizirale za borbo proti Avstriji. Tudi je Hitlerjevsko vodstvo v Monakovem izdalo avstrijskim narodnim socialistom nova navodila za sabotažo Dollfussovega dela v prilog samostojne Avstrije.

»Wiener Zeitung« naglaša, da ni slučaj, če je električna razsvetljava v Voecklabrucku in v Celovcu odpovedala prav v času, ko sta hotela Starhemberg in Dollfuss govoriti avstrijskim rodoljubom. List pristavlja, da so navodila in da je taka sabotaža dosegla baš nasprotno. Tudi »Reichspost« piše, da se je spor med Avstrijo in Nemčijo zaradi nelojalnosti nemških oblasti le poglobil.

Zadružni kongres

Novi Sad, 5. novembra. n. Danes se je vršil 14. kongres glavnega zadružnega saveza kraljevine Jugoslavije. Kongresa se je udeležilo okoli 40 delegatov, ki so zastopali nad 20 zadružnih zvez iz vse države. Zborovanja se je udeležilo tudi mnogo zadružnikov iz okoliških krajev, tako da je bilo na kongresu okoli 40 ljudi. Po odobrenih poročilih centrale je bil v glavnem izvoljen dosedanji odbor.

Rumunska počastitev naših oficirjev

Beograd, 5. novembra. p. Kakor vsako leto bo tudi letos 8. t. m. priredil rumunski dvor slavnostni obed vsem oficirjem, ki so odlikovani z rumunskim vojaškim redom sv Mihaela viteza. Na to svečanost je rumunski dvor povabil tudi večje število naših oficirjev, ki so odlikovani s tem redom.

Balkanska konferenca

Včeraj je bila otvorjena v Solunu četrta balkanska konferenca, na kateri so vsi delegati naglašali potrebo čim tesnejšega sodelovanja balkanskih držav

Solun, 5. novembra. AA. Danes ob 10.30 je bila na svečan način otvorjena četrta balkanska konferenca. Otvoritvi so prisostvovali poleg delegatov iz posameznih balkanskih držav grški zunanji minister Maximos, ravnatelj političnega oddelka grškega zunanjega ministvrva Papineli, jugoslovenski poslanik v Atenah Boško Hristić in drugi. Med prisotnimi je bilo tudi mnogo poslancev grškega parlamenta.

Pred otvoritvijo je godba odigrala himne posameznih balkanskih držav, nato pa je govoril predsednik balkanske konference **Papanastasiu**, bivši predsednik grške vlade, ki je v svojem otvoritvenem govoru očrtal politični in gospodarski položaj in govoril o pomenu balkanske konference. Poudarjal je, da je balkanska konferenca glede stabilizacije miru že dosegla velike uspehe, ki so postali posebno očitni po zadnjih prizadevanjih zunanjih ministrov posameznih držav. V zvezi s tem je omenil tudi potovanje Nj. Vel. kralja Aleksandra po Balkanu, ki je v mnogem okrepilo mir. Semkaj spada tudi potovanje rumunskega zunanjega ministra Titulesca. Pozitivno delo za mir predstavljata tudi grško-turški pakt in novi jugoslovensko-turški pakt, ki bo v kratkem podpisan. Vsa ta prizadevanja bodo rodila še velike sadove.

Za njim je govoril grški zunanji minister **Maximos**, ki je v daljših izvajanjih očrtal obrise splošnega političnega položaja in se podrobno dotaknil tudi položaja na Balkanu in pomena balkanske konference.

Albanski delegat na konferenci **Nasi** je v svojem govoru kritiziral balkanske vlade, češ, da podpisujejo samo bilateralne sporazume. Zahteval je, naj bi vlade balkanskih držav rajše podpisovale pakte v smislu enotnega balkanskega pakta. Izjavil je, da je albanska vlada pripravljena pristopiti k balkanskemu paktu.

Predsednik bolgarske nacionalne skupine **Sakazov** je v svojem govoru izvajal, da je bilo ozračje te konference za bolgarske delegate doslej dokaj temno, sedaj pa je bolgarska delegacija naletela v Solunu na vedro razpoloženje. Bolgari so za pomirjenje Balkana. Govornik je predvsem pozdravil Papanastasia kot predsednika balkanske konference, ki si prizadeva pridobiti balkanske narode za solidarno sodelovanje na Balkanu in ki je že doslej delala v tej smeri. Sedaj gre za to, da se v tem pogledu izvedejo odločilni koraki. Navzlic temu pa si ne smemo prikrivati raznih težkoč. Med balkanskimi narodi obstojajo še vedno nesoglasja, ki jih je treba postopno odstraniti, da se razčisti položaj. Sedanje razpoloženje na balkanski konferenci pa opravičuje najboljše nade v bodočnost.

Naslednji govornik je bil predsednik rumunske skupine **Raducanu**, ki je že v začetku svojega govora poudaril, da pakt o nenapadanju, ki so ga sklenile Rumunija in države Male antante, ni naperjen proti nikomur, najmanj pa proti balkanskim narodom. Ta pakt pomeni nasprotno čvrsto osnovo za moralno in duhovno skupnost balkanskih narodov. Rumunija je pripravljena sodelovati z vsemi balkanskimi narodi za konsolidacijo miru. Na koncu je poudaril, da bi morali balkanski narodi še temeljiteje skrbeti za svojo varnost.

Turški delegat **Hasan-bej** je izjavil, da vodi turška vlada politiko miru in da je brez pridržkov za sodelovanje med balkanskimi narodi. Navedel je izjavo predsednika turške republike, ki je dejal, da imajo balkanski narodi skupno preteklost in da bi morala biti ta skupna preteklost jamstvo za skupno delo v bodočnosti.

Predsednik jugoslovenske skupine, bivši minister **Vasa Jovanović**, je med drugim izjavil:

Ideja zbližanja med balkanskimi narodi si je sedaj utrla pot. Ta ideja je sedaj že daleč naokrog vidno znamenje in njena naloga je, da pride še bolj do izraza. Sodelovanje med balkanskimi narodi pridobiva na pomenu in postaja velik činitelj mednarodnega življenja. Pomen tega sodelovanja je razviden iz velikega števila delegatov, ki se udeležujejo četrte balkanske konference. Posebno razveseljiva je prisotnost tolikšnega števila parlamentarcev, kar bo pospešilo cilje balkanske konference. Sedaj uvidevajo že mnogi, da je bolje začeti s sodelovanjem med narodi že danes, kakor pa jutri. S sodelovanjem med balkanskimi narodi bo tudi balkanski polotok postal činitelj miru v Evropi. Veselje, s katerim smo zapustili balkansko konferenco v Bukarešti, je danes še večje. Veselimo se, da sodelujemo pri zbližanju balkanskih narodov. Pri tem pa ni treba gledati na to, kar nas deli, temveč na skupne interese, ki morajo prevladati interese posameznih držav. Ti skupni interesi nam nalagajo skupno obrambo gospodarske in politične neodvisnosti vseh nas. Balkan mora ostati Balkancem. Da pa dosežemo ta cilj, je treba, da si olajšamo medsebojno zbližanje. Jugoslovenska skupina je mnenja, da je treba idejo zbližanja med balkanskimi narodi poglobiti s proučitvijo skupnih socialnih, kulturnih in gospodarskih vprašanj. V to svrho bo predložila poročila in predloge, ki se nanašajo zlasti na gospodarsko sodelovanje med balkanskimi narodi. Predvsem je treba proučiti vprašanja gospodarskih sporazumov. Carinsko unijo med balkanskimi narodi n. pr. je treba po našem mnenju čimprej ustvariti. Zavedamo pa se tudi, da je ta cilj dosegljiv le postopno. Najprej je treba vzpostaviti sistematične trgovinske odnošaje med posameznimi balkanskimi državami. To je treba doseči čimprej, kajti ti odnošaji še vedno niso dozoreli, čeprav imamo za seboj že tri balkanske konference. Druga stopnja obstoja v carinskem sodelovanju. Za izmenjavo proizvodov naj se uvedejo preferenčne tarife med balkanskimi državami. Te tarife naj bi slonele na skupnih sporazumih. Jugoslavija kot agrarna dežela smatra na primer, da so zelo važna vprašanja kmetijskih kreditov, sodelovanja med zadrugami itd. Delati moramo vsi, kakor nam nalagajo dolžnosti za skupno bodočnost, za skupno varnost in mir.

Za častne predsednike konference so bili nato izvoljeni predsedniki vlad posameznih balkanskih držav. Pred zaključitvijo današnje seje je govoril še odposlanec Društva narodov **Taylor**, nato pa predsednik mednarodne zveze za mir, **Knigge**, ki je pozdravil konferenco in opozoril zlasti na dejstvo, kako lepo se razvijajo dogodki na Balkanu, če jih primerjamo z dogodki v Evropi. Na Balkanu se poraja pokret najživahnejše aktivnosti za stabilizacijo miru. Nekoč se je moral Balkan sramovati pred Evropo, sedaj pa se mora Evropa sramovati pred Balkanom, zlasti, kar se tiče konsolidacije miru in mednarodnega sodelovanja.

Delegati jugoslovenske skupine na četrti balkanski konferenci so ob 14. odšli s predsednikom konference Papanastasiem in z jugoslovenskim poslanikom v Atenah Hristićem na pokopališče bivših jugoslovenskih bojevnikov v Zejtinliku, kjer so položili na skupni spomenik krasne vence.

Ob 15.30 so grške oblasti odkrile na rojstni hiši predsednika turške republike Gazija Mustafe Kemal-paše spominsko ploščo. Zvečer pa so priredile na čast delegatom svečan banket.

Stoletnica čsl. državne himne

Praga, 5. novembra. d. Pevski festival, ki bo prihodnje leto prirejen v Češkoslovaški, bo velika narodna svečanost. Proslavi narodnih skladateljev Smetane in Dvořaka se bo pridružila tudi proslava 100 letnice narodne himne. L. 1834 se je namreč prvič pela »Fidlovačka«, v kateri je bila pesem »Kde domov muj«. Češkoslovaška pevska obec je na svojih poslednjih sejah sklenila, da priredi 22. aprila dan mladine, na katerem bodo nastopili izbrani pevci iz vseh češkoslovaških osnovnih in srednjih šol.

Francoski polet v Afriko

Istres, 5. novembra. AA. Letalski general Vuillemin je izjavil, da bo njegova letalska odprava jutri odletela na polet v Afriko, če se vreme ne bo poslabšalo. Dve letali, ki bi bila morala danes odleteti v Perpignan in Los Alcazares, sta se morali vrniti zaradi slabega vremena.

Pristopajte k „Vodnikovi družbi“

Zimska nedelja sredi jeseni

Ljubljana, 5. novembra.

Dobili smo zimo sredi jeseni. Snežilo je v soboto ne samo v Ljubljani, marveč skoro povsod v dravski banovini. Sneg naglo kopni, a pri tem vendarle povzroča škodo.

Dopoldne nekoliko pred 10. je padla utrgana telefonska žica na električni tramvajski vod. Zaradi tega je bil ves tramvajski promet na progi od Evrope do pošte ter po vsej stari progi in tudi na dolenjsko stran celo uro ukinjen. Tehnično delavstvo iz remize je takoj odšlo na delo, napako so odstranili in ob 11. je bil promet spet v redu.

Po mestu je vladala plundra, v okolici še bolj. Zato ni bilo kaj velikega gibanja, vsekakor pa je družabno življenje bilo že v soboto zvečer zelo živahno.

Ruski učenjak predava v Ljubljani

V soboto zvečer je predaval pod okriljem Ruske Matice v prostorih Francoskega instituta v Ljubljani znameniti ruski znanstvenik in publicist, pravi član Ruske akademije znanosti, prof. Peter Struve iz Pariza. Uglednega predavatelja je pozdravil v imenu Ruske Matice njen predsednik, univ. prof. E. Spektorskij, ki se je spomnil letošnjih slovanskih jubilejev, med njimi 25letnice slovanskega kongresa v Pragi. Nato je povzel besedo prof. Struve in nas v daljšem predavanju seznanil z osebo in delom ruskega slavista Vladimirja Ivanoviča Lamanskega, čigar stoletnica rojstva pada v letošnje leto.

Vladimir Ivanovič Lamanskij se je rodil 26. junija 1833 in umrl 19. decembra 1914. Bil je sin visokega uradnika v ruskem finančnem ministrstvu, njegov brat je bil ravnatelj ruske državne banke, a tudi ostali bratje so zavzeli odlične položaje, medtem ko je njegov sin Vladimir Vladimirovič zaslovel kot odlični geograf in geolog. Predavatelj je spoznal Vladimirja Ivanoviča v osemdesetih letih kot vseučiliščnik: bil je originalen mož, majhen, z dolgo brado; njegova figura je razodevala nekaj docela svojskega, a tudi imponujočega. Lamanskij je bil eden največjih ruskih poznavalcev Slovanov in tudi znamenit publicist. Kakor njegov slavni učitelj Striznievski, ki je iz narodnega gospodarja in statistika postal etnolog in nato filolog — slavist, se je tudi Vladimir Ivanovič prvotno bavil z raziskavanjem slovanske pravne zgodovine, nato je postal zgodovinar kulture, bavil pa se je mimo tega z etnografijo, ustanovil najboljši ruski etnografski časopis »Živaja starina« in se sploh zanimal za mnoga vprašanja, za mladih let enako kot vse poznejše življenje. Rusi so imeli v 19. stoletju mnogo takih, skoraj univerzalnih znanstvenikov in publicistov in med nje se šteje tudi Lamanskij. Njegova prva disertacija je obravnavala Slovane v Mali Aziji, v doktorski disertaciji pa je zbral in kritično premotril vse, kar so na zapadu pisali o Slovanih. Njegovi poznejši spisi, ki vsebujejo sila mnogo tudi še danes tehtnega materiala, pa so stali večidel nedovršeni. Proučeval je med drugim grško-slovanske stike, znanstveno raziskaval staro češko literaturo; med viri, ki jih je uporabljal, citira tudi našega Kopitarja. Žal, da je ostala nedovršena njegova velika študija o sv. Cirilu in Metodu. Posebno znamenit je bil Lamanskij kot publicist. Ta pozni slovanofil sodi med najaktivnejše ruske publiciste 19. stoletja. Bil pa je tudi kot publicist znanstven mislec in prodoren kritik; njegovi sestavki so razodevali poleg publicističnega temperamenta obsežno erudicijo in veliko objektivnost.

Zanimivo in na široko zajeto predavanje je zapustilo najboljši vtisk in občinstvo se je učenemu predavatelju zahvaljevalo z navdušenim aplavzom. Udeležba je bila vzlic slabemu vremenu zadovoljiva. Med poslušalci smo opazili tudi češkoslov. konzula g. inž. Ševčika. —o.

Deseti brat pri Šentjakobčanih

V soboto in sinoči so v svoji dvorani v Mestnem domu otvorili Šentjakobčani novo sezijo svojega odra. Ko so lani v tem času otvarjali svojo novo, s trudom priborjeno dvorano sredi mesta, je bil to za vse Šentjakobčane velik praznik in prva predstava je bila tedaj zasedena do zadnjega kotička. V enem letu, tako se zdi, je teatrska kriza tudi v Šentjakob narahlo posegla s svojo roko, vendar pa je oder ohranil številno zvesto družino občinstva okrog sebe. Za prvo predstavo so naštudirali Jurčičevega »Desetega brata« v novi lastni dramatizaciji. »Deseti brat« je najbolj razširjen, najbolj priljubljen slovenski roman in nič čudnega ni, da se pisatelji in gledališki delavci zmerom iznova lotevajo, poiskati mu čim popolnejše odrske podobe, da bi nepozabne tipe originalnega Jurčičevega dolenjskega miljeja prikazali občinstvu tudi v neposredni, živi sliki. Drama se iz Jurčičevega romana seveda ne da napraviti in zato ni na nikomer krivde, da tudi nova dramatizacija ni prinesla povsem zadovoljive rešitve.

Uprizoritev sama pa je bila v vsakem oziru na višku. Za režijo, ki je bila odlična, na lepaku nihče ni podpisan in tako se v gledalcu še potrjuje vtis, da je uprizoritev nekakšno kolektivno delo ansambla. Režija, inscenacija in igralci — vsi so dali najboljše iz sebe, kar oder zmore, in so ustvarili predstavo, s katero so nadvse dostojno uvedli novo leto svojega dela. Scenerija, ki so jo pod vodstvom g. Jeroma zasnovali člani odra, je idilično preprosta in lepa, pesem za odrom jo je diskretno podčrtavala. In igralci — sami stari dobri znanci, ki vsako leto stopajo na sceno zmerom bolj svežih, bolj vajenih moči, vmes pa nekaj novih, mladih, ki so najboljša garancija, da oder ne rase samo po posameznikih, temveč tudi v svoji celoti. Gosp. Košak (Martinek Spak) ni bil prvi igralec samo po velikosti vloge, temveč tudi po kvaliteti igre. V duetu Manica—Kvas, ki je v dramatizaciji vse premalo izrazit, sta gdč. Pirčeva in g. Kunc odigrala prav tiho lepe prizore. Vkljub neodrskemu tekstu je zlasti gdč. Pirčeva podala lep lik grajske gospodične. Iz brezdanje vreče smeha sta s polnimi prgišči zajemala gg. Bučar in Lavrič kot Krjavelj in Dolef. Na bogati galeriji kmečkih tipov je bil najvernejši Matevžek g. Gnidovca, ki je obenem edini govoril polnozvočen dolenjski dialekt. (In vprašanje ljudskega govora na odru ni zadnje vprašanje ljudskega igralca.) V grajskem, gosposkem krogu so z nastopom osvojili še gg. Karus kot stari Piškav, Kukman, Hanžič, Vizjak in pa gdč. Meletova.

Občinstvo je sprejelo igro z živahnim aplavzom.

Pričetek družabnih večerov JNS

V restavracijskem salonu na glavnem kolodvoru se je vršil v soboto zvečer prijateljski sestanek pristašev JNS za taborsko okrožje. Čeprav je bilo prav slabo vreme in je divjal zunaj snežni metež, čeprav je bilo na vseh koncih in krajih polno prireditev, je bil sestanek odlično obiskan, dvorana polna.

Zborovanje je otvoril predsednik taborskega okrožja dr. Pestotnik s kratkim pozdravom. To je prvi letošnji sestanek, a se bodo poslej po možnosti vršili vsak mesec. Poudarjal je važnost teh sestankov zlasti v političnem pogledu in podčrtal, da je treba začeti organizacijo graditi od spodaj navzgor ter širiti idejo nacionalne stranke med narodom. Važni pa so taki sestanki tudi v kulturnem, prosvetnem in socialnem pogledu, ker se zbero ljudje vseh slojev in stanov in se dobro spoznajo kot tovariši in sodelavci. Potrebni pa so taki sestanki tudi, da se izve za socialne potrebe okraja kakor posameznikov. V prosvetnem pogledu je važno, da slišimo kako predavanje ali diskusijo ter da medsebojno izmenjamo misli. JNS bo prirejala redno taka predavanja. H koncu je dr. Pestotnik prečital pozdravno brzojavko ministra dr. Alberta Kramerja. Bilo je sklenjeno, da se g. ministru odpošlje enako prisrčna zahvalna brzojavka.

Udeležence sestanka je nato pozdravil dr. Cepuder kot poslevodeči predsednik sreskega odbora JNS ter jim izrazil tudi pozdrave po naročilu ministra dr. Kramerja. Na kratko je podal zgodovino ustanovitve JNS in se pridružil izvajanjem predgovornika, da je treba stranko graditi od spodaj navzgor in da mora biti vsa stranka osnovana na moralni bazi. Na površje morajo priti tudi mladi ljudje.

Glavni del večera je izpopolnil z vsestranskim, temeljitim, poučnim predavanjem prof. dr. Rudolf *Koprivnik*. Podal je odlomke iz politične zgodovine Balkana v zadnjih desetletjih, v polpretekli dobi, nato pa povedel poslušalce v zgodovino srednjega veka na Balkanu, ko so balkanski narodi še imeli svoje lastne države, a so bili pozneje zasužnjeni s strani Turkov. Njihovo življenje pod turško vlado je bilo mučno, neznosno. Po večstoletnem jarmu so se začeli balkanski narodi v 18. stoletju polagoma odtrgavati od turške države, toda kmalu so zapadli pod vpliv interesnih sfer velikih držav, predvsem Nemčije in Avstrije, na drugi strani pa Rusije in Anglije. Kakor je bil Balkan že prej torišče krvavih bojev, tako je postal tudi v najnovejšem času. Na Balkanu sta se križala oba velika interesa, nemški »Drang nach Osten« in pa ruski. (Rusi so hoteli skozi Bospor na Sredozemsko morje.) Predavatelj je pojasnil, zakaj je Rusija sklenila, da dobi dohod na odprto morje. Kot veliki 150 milijonski državi je to neobhodno potrebno. Seveda to zopet ni bilo v interesu Anglije, za katero je važna hegemonija na Sredozemskem morju. Ko je propadla turška država in ko je izbruhnila mladoturška revolucija, je bil to povod za ustanovitev Balkanske zveze, za katero je imel največ zaslug blagopokojni kralj Peter I., ki si je začrtal velik program: osvoboditev Srbije in osvoboditev vseh Jugoslovenov. Prvo se mu je posrečilo v balkanski, drugo po svetovni vojni.

Predavatelj je nato prešel na najnovejše dogodke, na potovanje našega kralja, ki je imelo namen zbližanja balkanskih narodov, orisal je razmerje med Srbi in Bolgari in poudarjal, da si naroda sama pač nista bila nikdar zelo nasprotna, pač pa je vzajemnost med obema narodoma rušil kralj Ferdinand, zdaj pa so na delu zločinske tolpe komitašev. Dr. Kropivnik se je dotaknil tudi našega razmerja z Grčijo, ki je postalo v zadnjem času prav prijateljsko tesno. Prešel je na Albanijo, kjer je na vladi režim, ki je materielno odvisen od Italije. Ker ima naša država okrog sebe za sosede države, od katerih jih mnogo ni nam naklonjenih, je stopila v krog Male antante, v zadnjem času pa so se poglobili tudi stiki med bratsko Poljsko in deloma tudi Rusijo.

Blokacija držav, zlasti malih, je potrebna, ker je to edino jamstvo za mir in nekak protiutež ekspanzivnosti drugih neprijateljskih držav. Predavatelj je podčrtal, da je dal naš kralj prvi iniciativo za snovanje blokov, pobornikov svetovnega miru.

Dr. Pestotnik se je predavatelju toplo zahvalil, nakar je še enkrat govoril dr. Cepuder. Na sestanek so prišli tudi pevci »Sloge«, ki so pod vodstvom Mirka Premelča odpeli več umetniško dovršenih pesmi. Večer je potekel v najlepši harmoniji ter je bil zaključen opolnoči, ko so poslušalci odšli z najboljšimi vtisi.

Koroški Slovenci za slovenski Korotan

Ljubljana, 5. novembra.

Vsako leto so na brate za našimi mejami težji spomini. Vsako leto se jih spominjamo z večjo bridkostjo, hkrati pa tudi z večjim, silnejšim upanjem, da dosežejo pravice, ki jim gredo po božji in človeški postavi.

V znamenju sodobne »človeške postave«, po kateri so mali narodi še zmirom trn v peti velikih narodov, je v soboto bil v dvorani Delavske zbornice večer koroških Slovencev. Z veliko zamudo in ob pičli udeležbi ga je okoli 21. ure otvoril predsednik Kluba koroških Slovencev g. Primožič. S kratkim pozdravnim nagovorom in z uvodno besedo, ki jo je namenil zlasti bratom ob Zili, tam v Podjuni in Rožu in pri Gospe Sveti, je poklical na oder koroškega fanta, ki je lepo recitiral domoljubno pesem, slavečo Korotan in Jugoslavijo, prežeto z mislijo na izgubljeni Korotan.

Sledilo je predavanje dr. Stojana Bajiča, ki je govoril o mednarodnem pomenu koroškega vprašanja. Po geografskem orisu Koroške je prikazal udarnost nemškega in pasivnost slovanskega elementa, podal jedrnato padec slovenskih knezov pod vpliv Nemcev in zatem prodiranje nemštva na jug. — Z zrušenjem avstroogrske monarhije je koroško vprašanje postalo mednarodno; sicer ni tako razvpito in znano kakor nekatere druge veliko manj pomembne politične zadeve, za kar pa je treba iskati vzrokov pri velesilah, ki na tem vprašanju niso zainteresirane direktno. Po prikazu koroških bojev, spominjajoč se junakov Malgaja, Puncerja in Maistra, je g. predavatelj prišel do zaključka, da koroško vprašanje trenutno ni mednarodni problem — ostalo je pa le mednarodno, ki čaka ugodnega trenutka v bodočnosti; tedaj pa postane — po prizadevanju Nemčije za priključitev Avstrije — ognjišče evropske politike. Vsekakor tega še ni pričakovati v bližnji bodočnosti. Treba je pa biti na straži, da Nemčija ne postane neposredni sosed Jugoslavije in Madžarske in da ČSR ne bo od treh strani obkoljena...

Poglavje o morebitni priključitvi Avstrije k Nemčiji je bilo na tem večeru nedvomno najbolj žgoče. Predavanje je bilo tem bolj zanimivo, ker se je g. predavatelj ozrl tudi na vse sedanje politično stanje v Evropi, se smotreno dotaknil politike balkanskih držav, omenil balkansko zvezo in Malo antanto, gradil na nju svoja izvajanja glede bližnje bodočnosti, ki nikakor ne bo za nas tako kritična, če uspe prva zveza in vztraja druga pri svojih miroljubnih smernicah in svojih pravičnih zahtevah.

Vsi navzoči so g. predavatelja za tehtna izvajanja o koroškem problemu in za lep prikaz naše borbe bogato nagradili z aplavzom. Za njim je nastopil pevski zbor koroških Slovencev, ki je lepo zapel »Gor čez izaro«. Potem je spregovoril drugi predavatelj g. prof. dr. Kušej o stanju Koroške v današnjem pravnem pogledu. Bilo je to predavanje, čeprav za večer pri pogrnjenih mizah skoroda prestrogo in vseskozi znanstveno, globoko dojeto, tako, kakršnih si še želimo. Mirno in stvarno razglabljanje o pravnih težavah malega naroda v odnosu do velikih je spravilo prav vse poslušalce do tega, da so se poglobili v ta večer spominov na Koroško. Ob zaključku se je g. predavatelj dotaknil še utrakvističnih šol na Koroškem, ki so prav za prav nemške. Zlasti toplo se je spomnil slovenske mladine, tega našega koroškega rodu, ki je zapisan narodni in kulturni smrti. Narodni zato, ker je brez stikov s telesom slovenskega naroda, kulturni zato, ker ostane kljub vsemu potujčevanju v bistvu le Slovenec — a zaradi narodnostne brezpravnosti podvržen tujemu telesu, izgubi slej ali prej tudi svojo osebnost, oropan narodovega dostojanstva.

Viharen aplavz, ki je sledil temu predavanju, se še ni polegel, ko je že zazvenela z odra naša večno lepa koroška pesem. Med petjem in domačo koroško godbo se je večer ob prosti zabavi, ki ji ni nedostajalo pristnega koroškega duha, zavlekel čez polnoč.

Oficirska prireditev

V soboto ob 21. se je vršil v dvorani hotela Metropol družabni večer oficirjev ljubljanske garnizije, ki je privabil mnogo občinstva, zlasti številno pa so bili zastopani tudi rezervni oficirji. Ob izvrstni godbi 40. pešpolka se je razvila prijetna zabava s plesom, ki je trajala ob najboljšem razpoloženju pozno v noč. Oficirski tovariški večeri se bodo vsekakor zelo priljubili.

Prof. Joško Bernot †

V soboto zjutraj je omahnil sredi dela, zadet od srčne kapi, prof. Joško *Bernot*. Z njim je smrt iztrgala iz naše srede izredno delovnega in ljubeznivega moža, plemenit, odkritosrčen značaj. Vest o njegovi smrti bo zlasti pretresla bivše njegove učence II. državne dvorazredne trgovske šole, med katerimi je bil pokojnik zaradi svoje dobrote in očetovskega občevanja zelo priljubljen. Pokojni je bil brat pred nekaj leti umrlega urednika »Napreja«, Zvonimira Bernota in solastnik podjetja »Žika« na Viču. Bodi blagi duši ohranjen blag spomin, preostalim pa naše sožalje! — Pogreb bo danes ob 16. iz mrtvaške veže Stara pot št. 2 (Leonišče) na pokopališče k Sv. Križu.

Nezgode

V bolnico so prepeljali 22-letnega Rafaela Poberaja, delavca brez stalnega bivališča. Fant je ponoči baje skočil s skednja ter priletel na črepinjo, ki mu je prerezala podplat in ga ranila na nogi. Poberaj pa pravi, da ga je nekdo sunil z nožem v podplat in ranil.

Pred gorenjskim kolodvorom je sinoči avtomobil podrl 43-letno postrežnico Antonijo Žinorijevo, stanujočo v Medvedovi ulici. Dobila je lažje notranje poškodbe. Jerica Novakova, služkinja iz Most, stanujoča v Društveni ulici 8, je pred 14 dnevi padla in dobila resnejše notranje poškodbe. Ker se je njeno stanje poslabšalo, je morala v bolnico. — Kakih velikih poslovnih nesreč kronika ne more beležiti.

„Šola in dom"

Društvo »Šola in dom« je imelo to nedeljo v dvorani Delavske zbornice občni zbor. Otvoril ga je predsednik direktor dr. Lončar. Izčrpno tajniško poročilo pa je podal prof. Copič, ki je navajal, da so se ustanovila nova krajevna društva v Novem mestu in Ptuju, odobrena pa so pravila za društvo v Trbovljah, Litiji in Tržiču. Enako društvo so ustanovili v Mariboru. V Kranju pa se je enaka zajednica preosnovala v društvo »Šola in dom«. Tako je torej organizacija kompaktno razširjena po vsej dravski banovini. Ljubljanski odbor je navezal stike z Zagrebom, kjer imajo enako organizacijo. Tajniško poročilo navaja med podrobnim delom sestanke na posameznih šolah in na učiteljišču, anketo za enotno osnovno šolo, pripravljena pravila za novo Zvezo društev »Šola in dom«, ki jih je oblast že odobrila itd.

V novi odbor so bili v glavnem izvoljeni dosedanji člani vodstva. Članarina ostane 10 Din. Direktor dr. Lončar je nato poročal o petkovem sestanku kulturnih društev glede učnih knjig na srednjih šolah. Tajnik prof. Copič pa je prečital resolucijo, da imej vsaka šola lastno zgradbo, da se sprejemni izpiti in šolnine odpravijo, namesti naj se potrebno število učiteljev, odpro naj se nove paralelke, ženski oddelki na učiteljiščih naj se spet odpro, uradni seznam učnih knjig pa naj se zmeraj objavi pred začetkom šolskega leta. Zelo živahna je bila debata. Na koncu je bila sprejeta posebna resolucija o zadevah in zahtevah, ki jih je zbor obravnaval.

Na planinah se že smučajo.

Kamnik, 5. novembra.

Že v začetku tedna je pobelila planine v višini nad 1000 metrov okrog 30 cm debela snežna odeja in par smučarjev je takoj pohitelo v planine, da preizkusijo smučke in prvi sneg, ki se nam je pričel tako zgodaj ponujati. V soboto so dobile planine spet izdatno plast novega snega in Veliko planino je že v soboto naskočilo kakih 10 smučarjev. Vse kaže, da bo letošnja zima bolj naklonjena zimskemu sportu kot pa pretekla, ko smo do srede januarja zastonj mazali smuči in čakali snega.

Prof. Srečko Kumar

bo vodil nocojšnji koncert Učiteljskega pevskega zbora v Ljubljani

Naše gledališče

Drama.
Začetek ob 20.

6. novembra, ponedeljek: Komedija zmešnjav. Red B.
7. novembra, torek zaprto.
8. novembra, sreda: Tartuffe. Red Sreda.

★

Drevi se po daljšem presledku ponovi v drami »Komedija zmešnjav«, izredno zabavna Shakespearejeva veseloigra, ki drži v napetosti občinstvo s svojimi zapletki in komičnimi situacijami prav do kraja. Nocojšnja predstava bo za red B, vendar je ostalemu občinstvu na razpolago dovolj sedežev vseh vrst. Ker je to ena izmed zadnjih predstav pred Božičem, opozarjamo nanjo prav posebno.

Opera
Začetek ob 20.

6. novembra, ponedeljek zaprto.
7. novembra, torek: Samson in Dalila. Red C.
8. novembra, sreda: OL-OL. Začarani ptič. Red A.

Objave

Klub jugoslovenskih akademikov iz Trsta, Gorice in Istre opozarja svoje članstvo na članski sestanek, ki bo drevi ob 20. v društvenem lokalu. Razpravljali bomo o prireditvah za rapalleski dan. Udeležba obvezna.

Klub trgovskih akademikov bo priredil pod okriljem strokovne sekcije serijo predavanj o najaktuelnejših gospodarskih, socialnih in strokovnih problemih. Prvo predavanje bo drevi ob pol 21. v mali dvorani Delavske zbornice. G. dr. Stojan Bajič nam bo predaval o zanimivi temi »Opazovanja z mednarodne konference dela«. P. n. absolventi(nje), udeležite se predavanja polnoštevilno. Gostje dobrodošli! — Odbor.

TEDEN DNI FILMA

Plačana ljubezen

Pod tem filmskim naslovom si bo vsakdo predstavljal film z vsebino pocestništva. Vendar ni tako: Režiser Georg Jacobi si je vzel za vsebino tragedijo žene, katere mož je bil na visokem in odgovornem položaju, a je zaradi splošne krize postal brezposeln, brez zaslužka. Žena je videla, kako propada dom, bala se je za otroka in moža. Rada bi pomagala, a ni šlo. Da reši moža in otroka, je segla po zadnjem sredstvu: prodajala se je za denar. Do tega koraka so jo prisilile razmere. Odpovedali so jim stanovanje, v nekaj dneh bi se morali izseliti in ni vedela, kje bo dobila denar, da kupi ljubljenemu sinku kos kruha.

V velemestu, polnem bogastva in bede je lepa in ponosna ženska kmalu našla pot. V elegantnih salonih Grand hotela se je sestajala »Elita«. Tu so imeli svoj bridgeklub. Sem je zašla tudi gospa Heda, iskala je svojo prijateljico Vero, ki ji je bila obljubila, da ji izposluje pri svojem prijatelju zaposlitev moža. A tudi tu ni uspela. Tudi tu vlada brezposelnost. Ni izhoda in ga ni. Samo madame Wronskaja še lahko pomaga. Ona ima najelegantnejši in najbolj luksuriozni lokal »Maison des Rendes-vous«, lokal, v katerem lahko moški z nabitimi listnicami kupijo v kratkem času ženske iz najboljše družbe. Heda je v strašnem duševnem in materialnem boju, stric njenega moža je odbil prošnjo za pomoč na najsurovejši način. V tej duševni razdvojenosti se poda na pot k Madame Wronski. Heda je upala, da ji Madame Wronskaja posodi denar. A ko je zaznala, kakšno protiuslugo zahteva od nje, se je obrnila in šla.

Sedaj je spoznala, odkod ima njena prijateljica denar za elegantne obleke in razkošno življenje. Zapuščajoč to grozno hišo, sreča generalnega ravnatelja Jörnsa, človeka, ki je bil stalen in najvidnejši gost tega lokala. On vidi Hedo. Njen elegantni nastop in samozavestna drža mu imponirata. Od Madame Wronske zahteva, da mu jo za vsako ceno privede. Madame Wronskaja ga zaman svari, da Heda ne spada v vrsto njegovih žrtev. Gospod generalni ravnatelj užaloščen preti, da se sicer več ne vrne v ta lokal.

Heda pride domov baš v času, ko se je hotel njen mož ustreliti. Muke trpljenja so jo tako upropastile, da ni imela nikake odporne sile več. Padla je. Dobila je denar, za katerega je prodala svojo čast in srečo. Mož dobi zaslužek, a žena je pred duševnim polomom. Mož vesel, a žena v mukah. Šla je na pot, s katere ni povratka.

Mož je seveda le dognal, odkod ženi denar. Sledi tožba za ločitev zakona. Otrok, njen ljubljenec, pripada možu. Heda zaide v preiskovalni zapor. Prijatelj jo obišče in ji ponudi pomoč. Saj on ve, za katero ceno se je prodala. Pred sodiščem jo oproste. Kako to? Ona ni kriva, krivi so časi, v katerih živimo. Otrok se vrne k materi, ljubezen je zmagala.

Titani neba

Filmska produkcija Metro-Goldwyn-Mayer je v režiji Georga Hilla izdelala film, ki nam predočuje manevre ameriške zračne flotilje. Izdelava dobrih filmov letalstva je dokaj težavna in ima to slabo stran, da nam one najdivnejše izvedbe več ali manj izdela s pomočjo trikov. V filmu »Titani neba« so pa ti triki popolnoma odpadli, namesto njih najdemo naravne posnetke vratolomnih akrobacij v zraku.

Vsebina filma sama na sebi je zajeta iz vojaškega življenja, z vsemi njegovimi dobrimi in veselimi dogodljaji ter s požrtvovalnostjo tovarišev. Pokaže nam pa tudi veliki ponos »asov zraka«. Oni strah, da bi moral za tem ali onim priti drugi na njegovo mesto. Oni boj za ohranitev položaja, v katerem se nahaja poedinec ter strah pred konkurenco drugih.

Najbolj veličasten prizor v filmu je gotovo oni, ko je tovariš, ponosen na svoje prvenstvo v zraku, degradiran zaradi tega, ker se ni ob alarmu nahajal na brodu. Zanemaril je svojo dolžnost in njegovo mesto zasede njegov najhujši tekmec, katerega je sovražil.

Začele so se vaje. Aeroplani manevrirajo v zraku. Kar naenkrat pade silna megla, strah vseh zrakoplovcev. Letalo s pilotom in navigatorjem trešči v morje. Oba sta težko ranjena, a pomoči od nikoder. Strašne ure za oba osamljena in brez hrane. Kar zabrni v zraku glas motorja. Pomoč je tu. Degradirani mehanik je pozabil na vse mržnje in sovraštvo. Nesel je ranjenima tovarišema pomoč. Naloži ju na letalo in odleti na matično ladjo »Saratoga«. Ni pa mu bila sreča mila. Letalo se vžge. S skrajnim naporom se bori pilot proti ognju. Srečno prispe na ladjo. Iz gorečega aparata izvlečejo tovariši tri ranjence. On, ki je nesel pomoč, podleže silnim opeklinam.

Truplo mrtvega spuste v morje — v neizmerni grob mornarjev.

Rešena tovariša se zadnjič poslavljata od onega, ki je za nju dal lastno življenje. Morje sprejme truplo mrtvega junaka. Topovi zagrme v pozdrav onemu, ki je v nesreči pozabil, kaj je sovraštvo in mržnja, zavedajoč se samo, da so tovariši v nevarnosti in je izvršil več, kakor mu je velevala tovariška dolžnost.

V tem filmu nastopajo naši znanci Wallace Beery, Clark Gable in Conrad Nagel. Govor v filmu je nemški.

Manuskript za ta film je spisal poročnik ameriške vojne aviacije Frank Weed in sicer po lastnih doživljajih ob priliki nekih manevrov zračnega brodovja tik po vojni. Film je veličastna pesem kraljev zraka, onih najdrznejših med drznimi, njih, ki jim je strah povsem tuj.

Prijatelj filma

Otvarjamo kotiček »Prijatelj filma«. Predvsem naj služi kritiki občinstva, prijateljev filma, v obliki ankete. Prosimo torej čitatelje in prijatelje filmske umetnosti, naj se odzovejo s stvarnimi, a kratkimi in jedrnatimi kritikami, ki naj nam jih dopošljejo v pismih ali dopisnicah na uredništvo »Jutra«. Na naslovni strani naj bo podčrtano: »Prijatelj filma«. Podpis in navedba poklica sta obvezna, a ostaneta uredniška tajnost. Najboljšo in najkarakterističnejšo oceno objavimo v prihodnjem kotičku »Prijatelj filma« in nagradimo z eno vstopnico za kino Matico.

Uredništvo bo vedno določilo nekaj značilnejših, že predvajanih filmov, katere naj naši čitatelji, odnosno obiskovalci kina ocenijo na naslednji način:

Kateri izmed omenjenih filmov je napravil na vas najboljši, najglobljі vtisk? Kaj vam je v tem filmu najbolj ugajalo? Ali snov (sujet) ali posnetki, ali glasba ali govor? In kaj vam ni ugajalo?

Prosimo, držite se navedenih vprašanj in odgovarjajte kratko, jedrnato. Na vsako vprašanje zadošča en do dva stavka kritike. Ako izmed navedenih filmov niste videli vseh, prosimo, katerih niste videli.

Danes za začetek razpisujemo ocene za naslednje nedavno predvajane filme: »Ekstazo«, »Oporoko dr. Mabusa«, »Planine kličejo« in »Mata Hari«.

Bodi poudarjeno, da ni treba ocenjevati vseh filmov, temveč le oneg ki vam je ostavil najglobljі vtisk.

Poleg najboljše ocene objavimo vsakikrat še celotni rezultat ocenjevanja.

Ocene naj bodo v uredništvu vsakikrat najkasneje v petek.

Dajemo torej besedo vsem prijateljicam in ljubiteljem filma ter vas vabimo, da se odzovete kot objektivne kritičarke in stvarni ocenjevalci.

DOGODKI PO ŠIRNEM SVETU

Odlikovanje francoskih invalidov

Francoski general Mariaux deli odlikovanja udeležencem svetovne vojne

Pariška jesenska moda

Na levi dama v sivem z astrahanom obšitem kostumu iz volne; na desni solidna obleka iz rjavega blaga s peščeno-rdečo šerpo

Nov francoski zrakoplov

V Franciji so izročili prometu nov napoltogi zrakoplov »E 6«

Letalska nesreča — štirje mrtvi

Pri Bordeauxu v Franciji je te dni treščilo na tla letalo. Štiri osebe, ki so se vozile v njem, so se ubile

Ponesrečeni rekordni polet

Francoski letalec De Verneily, ki je srečno prispel iz Pariza v Tunis ter se je vračal po isti poti nazaj, je zabredel v snežni vihar ter je zasilno pristal pri Dijonu. Ko se je naslednji dan dvignil z letalom, da bi nadaljeval polet, je treščil z letalom na zemljo in se ubil. Tudi njegovega pilota in enega potnika je doletela enaka usoda.

Desno spodaj: letalec Charles de Verneily, levo zgoraj njegov mehanik Marcel le Bas

Hoteli sta opleniti starko

V Hagenbergu pri Pregartenu sta te dni dve 19 letni deklini hoteli napasti 66 letno starko Ano Anstlerjevo Napadalki sta vedeli, da hrani starka par sto šilingov gotovine. Zato je zasnovala ena izmed napadalk, ki je služila v Lincu, roparski napad. Anstlerjevo sta hoteli napasti v kuhinji, jo pretepsti z gumovko ter ji nato zadrgniti vrat z rjuho. Denar, ki bi ga bili uplenili pri napadu, sta hoteli skriti ter ga porabiti šele čez nekaj mesecev za nakup raznih reči. Služkinja, ki je bila zasnovala napad, je prišla preteklo nedeljo k žrtvi, kjer je čakala na svojo prijateljico. Celo uro je čakala na to priliko, ko pa le ni bilo njene tovarišice, ki se je medtem skesala in povedala o zasnovanem zločinu svojim staršem, je ostalo zasnovano dejanje neizvršeno. Oče dekleta, ki je priznalo zasnovani čin, je takoj ovadil hčer policiji, da je šla k Anstlerjevi in je res našla tam služkinjo, ki je po daljšem oklevanju priznala svojo namero.

Obriti spomenik

V Hastingsu stoji spomenik normanskega kneza Viljema Osvajača, ki je tu, kakor znano, izvojeval tisto bitko, ki ga je spravila na angleški prestol. Viljem je upodobljen tu v pozi zmagovalca in po okusu dobe, v kateri je spomenik nastal, nosi brado. V novejšem času pa se je izkazalo, da za življenja sploh ni nosil brade. Po dolgih debatah je občinski svet v Hastingsu sklenil, da ugodi željam ljubiteljev historične resnice in je naročil nekemu londonskemu kiparju, naj spomeniku »obrije« brado — kar se je tudi zgodilo. Seveda z dletom, ne z britvijo.

Nuna dobiva poljub

Policijski prefekt Pariza Chiappé izroča neki zaslužni nuni odlikovanje in ji daje pri tem tradicionalni poljub

Predpotopna zver v škotskem jezeru

Angleški listi priobčujejo vest, ki spominja, čeprav je letna doba že precej hladna, na poletne časnikarske race o morski kači. Poročevalci pa trdijo z vso prepričljivostjo, da ni raca. Če je ta vest resnična, tedaj ima Škotska, dežela grozotnih bajk in pripovedk, v enem svojih najbolj skrivnostnih gorskih jezer, v jezeru Lochnessu

živega zmaja

iz predpotopne dobe, enega izmed tistih zavrov, kakršne poznamo iz paleontoloških razprav. Stotine ljudi trdijo, da so tega zmaja videle v celoti ali delno v letošnjem poletju. Običajno je plaval na površini jezera, enkrat pa je stopal tudi po suhem. Vsi ga opisujejo soglasno kot zverino, ki meri kakšnih

deset metrov v dolžino,

ki ji je sam vrat dolg kakšna dva metra in ima žareče oči ter dva, grbi podobna izrastka na hrbtu. Vsi se tudi soglasno čudijo brzini pošasti v vodi, ki ne zaostaja prav nič za brzino velikega motornega čolna.

Kar se tiče prizorišča te dramatične senzacije iz pradavnih dob, Lochneškega jezera, je pripomniti, da je na Škotskem že davno na glasu kot

najbolj strahotno jezero.

V nasprotju z drugimi škotskimi gorskimi jezeri pozimi ne zamrzne in je med vsemi najmanj raziskano. Meritve na posameznih krajih so pokazale, da je do 300 m globoko, a povsod ga niso še niti izmerili. Potapljači trdijo, da so videli na njegovem dnu »kakor katedrale«

ogromne jame.

Za osebami, ki so pri kakšni nesreči izginile v to jezero, ni bilo nikoli več nobenega sledu. Ali jih je požrl strašni zmaj? Takšnim ugibanjem se vdaja sedaj angleška javnost. Da pride tem in drugim trditvam do dna, pa se baje pripravlja na pobudo škotske ribarske zbornice ekspedicija, ki pojde z mrežami, kakršne so uporabljali v vojni za lov na podmornice, raziskovat dno Lochneškega jezera.

Zaročenka v kletki

V neki vasi v južni Španiji se je primerilo več tatvin, ki so napotile oblasti, da so izvršile hišne preiskave po vsem kraju. Preiskali so tudi hišo nekega bivšega hlapca, ki je živel v njej že dolga leta v popolni ločenosti od sveta in ni sprejemal nikoli nobenih obiskov. V hiši, v katero je marsikoga že dolgo mikalo pogledati, sicer niso našli ukradenega blaga, pač pa nekaj zanimivejšega. Sredi spalnice so policijski uradniki našli veliko, močno železno kletko, v njej pa popolnoma zanemarjeno in po vsej priliki blazno, za roke in noge zvezano žensko, ki je s strahom gledala v nenadejane obiskovalce in govorila nekaj nerazumljivega. Nečloveškega čuvaja te kletke so trdo zgrabili in je kmalu priznal, da je to njegova bivša zaročenka. Pred kakšnimi desetimi leti se je bil vanjo noro zagledal in ko je opazil, da ji dvori še neki drugi moški, jo je enostavno odvedel in zaprl na ta način v svojo hišo...

Bolgarski državnik v Parizu

Sofijski ministrski predsednik Mušanov se je mudil zadnje dni v Parizu, kjer se je ponovno razgovarjal s francoskim zunanjim ministrom Paul Boncourjem

Dante v luči antropologije

Odkar so Dantejevi zemeljski ostanki nekoč na nepojasnjen način izginili, odpirajo nezaupljivi Italijani od časa do časa njegovo grobnico v Ravenni in jih preiščejo. Tako se je zgodilo tudi pred nekoliko dnevi, pri čemer je prof. Santi Muratti, znani antropolog, okostje košček za koščkom pregledal in ga izmeril. To ni tako nevažno, kajti nekoč so našli med kostmi celo kost ovna, ki je prišla med Dantejeve kosti na nepojasnjen način.

Okostje je zvezano s srebrno žico po načinu učnih skeletov. Barve je rjavkaste, kakor bi bilo iz orehovega lesa. Lobanja ima prostornine 1700 kub. cm in je harmonična v svojih oblikah. Možgani so morali tehtati 1500 do 1600 g, torej približno 200 g več nego pri povprečnem Italijanu. Visok je moral biti Dante nekaj manj nego 165 cm in je moral stopati malo naprej nagnjen. Antropometrični podatki kažejo, da je Dante pripadal dobri rasi.

Množica pred finančnim ministrstvom

Pred finančnim ministrstvom v Bukarešti se je te dni zbrala množica kakšnih 600 oseb. Ljudje so zahtevali, naj jih sprejme finančni minister, da bi posredovali v osebnih zadevah. Kljub prošnjam pa niso nikogar pustili v palačo. Zastražili so vhode z močnimi oddelki orožništva. To je ljudi tako razkačilo, da so naskočili orožnike in končno vdrli v prostore finančnega ministra, ki pa je bil medtem že odnesel svoje pete.

Mogoče prihodnjič

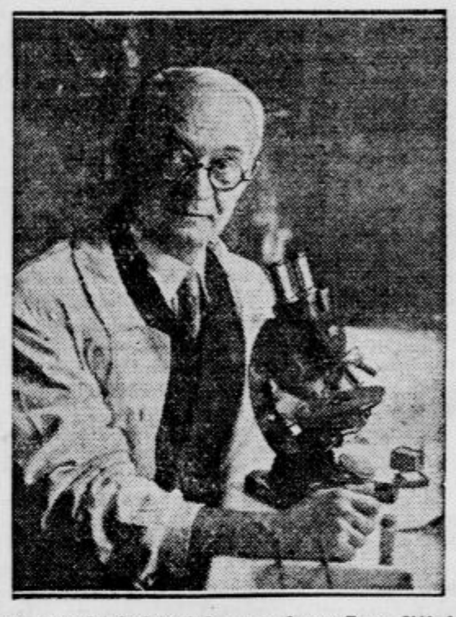

Francoski bakteriolog profesor Lavaditi je bil predlagan za Nobelovo nagrado za zdravilstvo, a je ni dobil zaradi konkurenta, ki se je pojavil v osebi ameriškega raziskovalca kromosomov Hunta-Morgana

DAMSKI PLAŠČI

205.— Din športni plašč

290.— Din plašč z baržunom,

342.— Din plašč s kožuhovino

ANT. KRISPER

Mestni trg 26 — Stritarjeva ulica 1-3

LJUBLJANA

Tatvina 50 kg zlata

Predrzna tatvina se je primerila te dni v Londonu, kjer so prevažali zlato sredi belega dneva. Štirje oboroženi roparji so napadli tovorni avtomobil ter odnesli za 300.000 angleških šilingov zlata. Napad je bil izvršen tako urno in spretno, da ni bilo mogoče pravočasno klicati na pomoč, zaradi česar se je podvig posrečil. Napadalci so morali vsekakor razpolagati z vsestransko točnimi informacijami, da jim je stvar tako uspela. Doslej ni za storilci nobenega sledu.

Rjavosrajčniki v Lilleu

Neki nemški inženzer, z imenom Fiederling, ki je bil svojčas zaposlen pri nemških reparacijskih dobavah v Franciji, je ustanovil v Lilleu krajevno skupino rjavih čet ter organiziral v nji nemške inženjerje in delavce. Tej organizaciji so zdaj prišli Francozi na sled in bo zaradi nje interveniralo francosko notranje ministrstvo potom poslanika pri nemški vladi v Berlinu.

Okradeni muzej

Iz varšavske knjižnice so te dni ponoči odnesli tatovi 15 dragocenih slik, ki jih je bil svojčas daroval Napoleon generalu Krasinskemu. Slike je morala ukrasti le dobro organizirana družba. Ukradena platna predstavljajo vrednost milijon zlotov.

Vsak naročnik „Jutra“ je zavarovan za 10.000 Din!

Guy de Maupassant:

Pierot

Gospa Lefèvre je potekala s kmetov. Bila je vdova, ena tistih polkmetic, ki nosijo klobuke s širokim trakom, govore nepravilno, se zde nekaj več od drugih in pod šaljivo, zaprto zunanjostjo skrivajo neuglajenost in samovoljnost, kakor iz surove svile.

Rozalija, pridno in preprosto vaško dekle, ji je pomagala pri opravilih.

Stanovali sta v majhni ,zeleni, obokani hiši ob cesti v Normandiji, sredi Cauxa.

Pred hišo je bil majhen vrt in tu sta gojili zelenjavo.

Neke noči so jima bili ukradli dvanajst čebul.

Čim je Rozalija opazila tatvino, je takoj zbežala klicat gospo in ta je v samem lanenem krilu planila iz sobe. Bilo je strah in groza! Pokradli so gospo Lefèvre! Gospo Lefèvre so pokradli! Torej kradejo tod okoli in se lahko vrnejo, kadarkoli se jim bo vzljubilo.

Prestrašeni ženi sta iskali sledov, blebetali sta in ugibali. »Tule je šel. Tam je stopil na zid; todle je skočil na gredo.«

Postalo ju je strah pred bodočnostjo. Pe spati ne bosta mogli več mirno.

Glas o tatvini se je naglo razširil. Prišli so sosedje, ki so tudi ugibali, se pogovarjali; ženi sta vsakemu novodošlemu posebej razlagali svoja dognanja in svoje misli.

»Psa bi morali imeti,« je svetoval nekdo iz sosednje pristave. Zares, morali bi imeti psa, da bi vsaj z lajanjem opozarjal na prišleca Ne velikega psa, gospod! Kaj bi neki počeli s takim velikim psom! Ob nič bi ju spravil, toliko bi pojedel. Kakšnega majhnega (v Normandiji jim pravijo quin), majhno, vetropirasto ščene, ki rado laje.

Ko so sosedje odšli, se je gospa Lefèvre še dolgo pomenkovala z Rozalijo o psu.

Premišljevala je, pa našla je sto ovir in še več; kar otrpla je, če je pomislila na polno skledo juhe. Bila je ena tistih skopih deželskih gospa, ki zmirom nosijo v žepu par grošev, da dajejo pred drugimi vbogajme revnim pocestnikom in cerkovniku ob nedeljah.

Rozalija, ki je ljubila živali, je tudi povedala svoje razloge in jih je pretkano branila. Naposled sta sklenili, da bosta imeli psa, majhnega psa.

Šli ste ga iskat, pa povsod ste našli le velike, da je človeka kar streslo ob misli, koliko juhe poje takle pes. Trgovec Rolleville je pač imel čisto majhnega, pa je zahteval zanj 2 franka kot plačilo za trošek, ki ga je imel z njim. Gospa Lefèvre je odločno dejala, da bi pač lahko hranila eno ščene, da ga pa ne bo kupovala.

Pek, ki je vedel za ta dogodek, je pripeljal nekega jutra na svojem vozu čudno majhno živalco, vso rumeno in skoraj brez nog, s krokodiljim trupom, z lisičjo glavo in z repom, podobnim trompeti; pravega pravcatega trombonosca, ne večjega od svojih vrstnikov. Neki odjemalec bi se ga bil rad iznebil. Gospe Lefèvre je močno ugajalo to umazano ščene, ki ničesar ni stalo. Rozalija ga je poljubila v gobec in je vprašala po njegovem imenu. »Pierrot«, je dejal pek.

Napravili sta mu ležišče v starem zaboju za milo in dali sta mu vode. Pil je. Nato sta mu ponudili še kos kruha. Tudi jedel je. Gospo Lefèvre je skrbelo: »Ko se bo dobro privadil hiše, ga bova pustili svobodnega. Okrog hiše, koder se bo potepal, bo pač iztaknil dovolj hrane.«

Zares sta ga izpustili, pa je vendarle bil lačen. Sicer je lajal le takrat, kadar je hotel jesti, pa takrat je lajal prav ogorčeno.

Na vrt je še zmirom lahko prišel vsakdo. Pierrot je vsakogar pozdravil z veselim skakanjem in ni niti enkrat zalajal.

Gospa Lefèvre se je privadila nanj. Celo vzljubila ga je in včasih mu je iz roke dajala jesti koščke kruha, namočenega v juhi.

Pa na davek ni nič mislila in ko so zahtevali za psa 8 frankov — 8 frankov, gospa! — za to ščene, ki niti lajalo ni, se je skoraj onesvestila.

Takoj sta sklenili iznebiti se psa. Pa nihče ga ni maral. Noben kmet 10 milj okrog ga ni hotel vzeti. Tako ni bilo drugega izhoda kakor apnena jama, ki čaka vsakega psa, ki se ga hoče kdo iznebiti.

Sredi prostrane ravnine stoji nekaj uti podobnega, ali bolje čisto majhna streha, postavljena na zemljo. To je vhod v apnenico. Navpičen vodnjak se spušča 20 m pod zemljo in meji z dolgo vrsto rud.

Enkrat na leto, ob času, ko gnoje njive, se spusti nekdo v ta prostor. Ves ostali čas pa služi kot pokopališče zavrženih psov, često, ko gre človek mimo te odprtine, sliši iz nje žalostno zavijanje, zdaj besno, zdaj obupno lajanje, ali pa pretresljiv jok.

S strahom beže od tod lovski in pastirski psi; če se nagneš nad luknjo, čutiš, kako se dviga iz nje neznosen smrad po trohnobi. Strašne drame se dogajajo v njenem mraku.

Ko žival poginja že deset ali dvajset dni, hraneč se z nečistimi ostanki svojih prednikov, vržejo vanjo nenadoma novo, mnogo večjo in seveda močnejšo žival. Sami sta tam, sestradani, s svetlimi očmi.

Spopadata se, podita se, omahujeta, zmirom nemirna. Glad pritiska. Napadata se in se borita dolgo, ogorčeno; močnejši požre slabejšega, ga raztrga še živega.

Ženi sta sklenili iznebiti se psa na ta način, pa skrbelo ji je, kdo da bo izvršil to opravilo.

Cestar je zahteval 10 suov za pot. Gospe Lefèvre se je zdela cena do skrajnosti pretirana. Pobalin iz soseščine bi bil zadovoljen s petimi sui, pa tudi to se ji je zdelo preveč.

Rozalija bi ga kar najraje sama odnesla, tako po potu vsaj ne bi bil izločen surovstvu pobalina, ki bi ga že vnaprej obvestil, kaj ga čaka. Domenili sta se, da bosta šli obe, ko se bo znočilo.

Tistega večera sta mu dali dobre juhe z drobtino surovega masla. Požrl je vse do zadnje kaplje in ko je zadovoljno mahal z repom, ga je vzela Rozalija v predpasnik.

Dolgih korakov, kakor tatova, sta se

Sportna nedelja

Primorje v nevarnosti...

Sarajevska in osiješka Slavija sta na svojih zadnjih tekmah zmagali — Hašk je Vojvodini odvzel dve točki — Vojvodina in osiješka Slavija izpadeta iz lige — Primorje padlo na deveto mesto ter ga čaka še težka naloga

Mogoče še nikoli niso ljubljanski sportniki tako nestrpno pričakovali izidov liginih tekem kot včeraj, in to kljub temu, da je slovenski predstavnik v ligi Primorje počival. Zlasti jih je zanimal rezultat zagrebške tekme med Concordio in sarajevsko Slavijo. Vsi so upali, da bo Zagrebčanom uspelo odvzeti Sarajevčanom vsaj eno točko ter tako rešiti Primorje one težke môre izpatla iz lige, ki ga je dosedaj tlačila in ga bo po včerajšnji zmagi sarajevske Slavije še tlačila. Slavija je odigrala svojo zadnjo tekmo ter končala svoje tekmovanje v ligi z lepo zmago nad Concordio. S tem je prehitela Primorje za eno točko ter ima še vedno upanje, da ostane v ligi. Toda to bo odvisno samo od Primorja. Kakor je bila včeraj usoda Ljubljančanov v rokah drugih, tako bo odslej usoda Sarajevčanov zvezana z znanjem ali neznanjem, s srečo ali nesrečo drugih, namreč moštva Primorja. Sarajevo se bo odsedaj gotovo v prvi vrsti zanimalo za tekme s Primorjem. Le ena točka, ki bi jo dosegio primorjansko moštvo, bi zapečatila bodočnost sarajevske Slavije.

Primorje je v nevarnosti... Te besede niso preveč pesimistične, ker so realne. Ljubljančani so sedaj navezani sami nase, od njih je odvisno, ali bo slovenski nogomet prihodnje leto zastopan v nacionalnem prvenstvu. Čakajo jih še tri težke tekme: s Haškom v Zagrebu ter z Jugoslavijo v Ljubljani in v Beogradu. Samo ena točka zadostuje — ako si Primorje ohrani boljšo goldiferenco — toda ta točka bo težka. Nevarnost je velika, toda velik cilj, ki ga mora imeti pred seboj slovenski predstavnik, se da doseči. A za to je treba predvsem vztrajnosti, discipline, solidnosti, odločnosti in znanja. Še je čas! Slovenska javnost pričakuje od primorjanskega moštva, da se bo zavedalo svoje naloge.

V sarajevski Slaviji tli upanje. Dala mu ga je zagrebška Concordia, od katere nihče ni pričakoval, da bo na lastnih tleh poražena od »outsiderja«.

Osiješka Slavija se je končnoveljavno poslovila od nacionalne lige, toda s presenečenjem — z zmago nad Jugoslavijo v Beogradu. Njej dobljeni točki ne pomagata več. Jugoslavija pa je s svojim porazom napravila veliko uslugo splitskemu Hajduku, kar se tiče drugega mesta. Na prvo mesto Spličani skoraj ne morejo več reflektirati, ker je malo verjetno, da bi BSK iz dveh tekem proti Vojvodini in proti Gradjanskim v Beogradu dobil le eno točko.

Z izpadom Haška iz lige nikoli nismo računali. Vendar poudarjamo »zaradi reda«, da je z zmago nad Vojvodino prišel iz nevarne cone. Usoda Vojvodine pa je že zapečatena.

Prvenstvena tablica se je precej izpremenila — Primorje je padlo s sedmega na deveto mesto — ter je sedaj tale:

BSK	18	12	3	3	61:20	27
Hajduk	19	12	2	5	39:18	26
BASK	19	10	2	7	40:35	22
Gradjanski	19	10	1	8	31:29	21
Jugoslavija	16	9	1	6	27:23	19
Concordia	18	7	4	7	37:35	18
Hašk	16	7	2	7	29:22	16
Slavija S.	20	7	2	11	37:48	16
Primorje	17	6	3	8	37:40	15
Vojvodina	18	3	4	11	22:49	10
Slavija O	20	4	2	14	22:54	10

V naslednjem poročila o tekmah.

Slavija (S) : Concordia 3:1 (2:1)

Zagreb, 5. novembra.

Pred približno 1000 gledalci se je danes vršila prvenstvena tekma med sarajevsko Slavijo in Concordio, ki je končala s popolnoma realno zmago Sarajevčanov. Concordia je, kakor pri zadnjih tekmah sploh, igrala zelo slabo.

Že v 2. min. je Slavija dosegla po Filipoviću vodstvo, ki je lepo streljal v kot. Sledi nekaj faulov Beloševića, ki ustvarjajo po prostih strelih precej nevarne situacije. Proste strele iz daljave 16 do 18 metrov strelja Zagorac ostro, toda preko gola. V 18. min. nastane gneča pred golom Slavije. To izkoristi Lolič, ki izenači na 1:1. V 43. min. diktira sodnik zaradi foula prosti strel proti Concordiji, ki ga Kundič ostro strelja. Žogo dobi Kranjc, ki stoji tik pred golom, ter postavi na 2:1 za Slavijo.

V drugem polčasu postane igra zelo živahna, toda nekoliko preostra. V 5. min. foula Pavlič Raliča, česar pa sodnik ne vidi. Pavlič teče sam proti golu, Demič se mu vrže nasproti. Nastane gneča. Beloševič odbije žogo z glavo, toda žoga zadene Demiča v prsa in se odbije v gol. S tem je postavljen končni rezultat 3:1 za Slavijo. Slavija še vedno napada. Šele 15 minut pred koncem preide Concordia v premoč, toda ne more izpremeniti rezultata, ker se je Slavija žilavo branila.

Sodil je g. Willer. Po tekmi so maloštevilni pristaši Slavije priredili zmagovitemu moštvu zelo navdušene ovacije.

Hašk : Vojvodina 3:2 (1:2)

Novi Sad, 5. novembra.

Današnjo prvenstveno tekmo je Vojvodina začela z velikim elanom, zlasti ker se Hašk v prvem polčasu ni mogel znajti. Vojvodina je v prvem polčasu vodila z 2 : 1.

Vodstvo za Vojvodino je dosegel v 13. min. Bajagič, kar je izzvalo med občinstvom veliko navdušenje. Tudi naprej je Vojvodina močno napadala. Zaradi foula na Korošču diktira sodnik enajstmetrovko, ki jo strelja isti igralec pred gol. Žogo dobi Vilovsky, ki jo zabije z glavo v mrežo ter postavi na 2 : 0 za domače. Nato je bila igra precej odprta. V 41 min. diktira sodnik prosti strel proti Vojvodini. Medarič strelja iz daljave 20 m. Žoga gre preko obrambe in golmana v mrežo. 2 : 1 za Vojvodino.

V drugem polčasu je Hašk igral mnogo bolje. Prvih 15 minut je imel igro popolnoma v rokah ter se je videlo, da se bo položaj izpremenil. V 16. min. izenači Slivak iz prostega strela. To izenačenje je bil signal za zelo zanimivo borbo. V 35. min. postavi Horvat s strelom z daljave 10 m v prazni gol končni rezultat 3 : 2 za Haška.

Sodil je g. Mika Popovič.

Slavija (O) : Jugoslavija 1:0 (0:0)

Beograd, 5. novembra.

Slavija se je od začetka do konca borila zelo požrtvovalno. Zlasti se je odlikoval s svojo igro srednji krilec Lechner. Do 15. min. je bila igra odprta, kasneje pa je bila Jugoslavija nadmočna, toda nasprotnik se je zelo žilavo branil.

V drugem polčasu je Slavija zabila zmagonosni gol. Jugoslavija je bila sicer v premoči, vendar pa so se Osiječani taktično zelo dobro branili.

Rezultat predstavlja vsekakor presenečenje, vendar pa je bil plod dokaj slabe igre Jugoslavije.

Sodil je g. Andre.

V sredini jesenskega podsaveznega prvenstva

Po dve točki so si včeraj priborili Hermes, Ilirija in Rapid — Žalostni položaj Maribora

Podsavezno prvenstvo napreduje. Nahajamo se takorekoč v sredini tega tekmovanja, ki postaja prav zanimivo. En klub, in sicer Čakovečki SK, je že prejšnjo nedeljo odigral svojo zadnjo tekmo v jesenski sezoni. Ilirija se je po nesrečnem začetnem startu precej dvignila ter ima izglede, da bo prehitela Čakovečki SK, ki je trenutno na čelu tabele. Tudi Hermes se dobro drži. Najbolj žalostna usoda pa je letos dodeljena podsaveznemu prvaku ISSK Mariboru, ki v dosedanjih treh tekmah ni dosegel niti ene točke ter se nahaja na koncu tabele, ki je sedaj naslednja:

Čakovečki SK	6	3	2	1	20:18	8
Ilirija	4	3	0	1	14:9	6
Hermes	5	2	2	1	11:14	6
Celje	4	1	2	1	9:11	4
Rapid	2	1	0	1	6:5	2
Maribor	3	0	0	3	3:9	0

Hermes : Maribor 1:0 (0:0)

Hermes: Oblak—Klančnik, Pepček—Kretič, Košenina, Glavic—Kos, Škrajnar, Zalokar, Mokorel, Kariž.

Maribor: Majer—Oven, Kukanja—Kokot, Gomolj M., Stanko—Miloš, Kirbiš, Hreščak, Konič, Jurkec.

S to tekmo smo otvorili v Ljubljani poznojesensko zimsko sezono po snegu in blatu. Šišensko igrišče, ki leži sicer na prav dobrih tleh, je bilo kar pokrito z mlakužami, ob straneh pa je sneg oviral žogo, da niti auta ni mogla doseči. Ob takih prilikah je težko govoriti o regularni igri, toda pogoji so bili za obe moštvi — enaki!

Prvi so se na tem terenu znašli Mariborčani in je že vse kazalo, da bodo najbrž odnesli domov tesno zmago z obema pikama. Tekom dogodkov pa je prišlo drugače, predvsem ker niso utegnili izrabiti precejšnje premoči v prvem polčasu, potem pa v glavnem, ker so se do drugega polčasa izpihali in so le z veliko muko vzdržali do konca.

Igra je bila vse prej ko lepa, toda moštvi sta se resno in po svojih močeh zagrizeno borili. Tako je bila tekma v prvem polčasu, dokler je našel temperament dovolj hrane v razpoložljivih energijah, živahna, borbena in mestoma dovolj napeta. V tem delu igre so Mariborčani mnogo napadali in tudi pridno streljali na gol, pri tem pa jim ni služila sreča in tudi si niso ustvarili dovolj zrelih situacij. Hermežani so se bolj posvetili ožji obrambi, kar jim je v glavnem dobro uspelo.

Po prvih fazah reprize pa so pokazali Mariborčani čedalje več znakov utrujenosti, postajali so neokretni in so predvsem izgubili na izdatnosti svojega starta, ki jim je v prvi polovici prinesel nekaj prednosti. Tako so Hermežani prevzeli prvo besedo in so vrstili napad za napadom proti nasprotnemu golu. Pri tem se jim je enkrat nudila srečna prilika, da so potisnili žogo v mrežo in s tem odločili bitko v svojo korist. Sicer so reklamirali še en zgoditek zase in je težko odločiti, ali je žoga res šla skozi mrežo, sodnik je bolj verjel možnosti, da se je ognila gola in ni dal srede, kar je bilo med delom občinstva sprejeto s precejšnjim negodovanjem.

Maribor — v ostalem podsavezni prvak — je ostal tako še po treh tekmah brez točke in čepi prav na dnu tabele, od koder se gotovo ne bo z lahkoto premaknil. Moštvo ni več tisto, ki je ogrožalo pozicijo ljubljanskim vodilnim klubom, videti je, da je v moštvu precej velikih vrzeli. Tako je kompletna srednja vrsta kaj šibko sestavljena in tudi ožjo obrambo mora količkaj vreden napad kmalu prisiliti k kapitulaciji. Najboljše moči ima moštvo v napadu, kjer sta se predvsem dva pokazala z dobre svrani: mali Miloš na desnem krilu, ki bi bil na suhem terenu po svojih tehničnih zmožnostih kaj nevaren napadalec, in vodja napada Hreščak; le da je ta mnogokrat uhajal v nedovoljeni ofside. V prvem polčasu je bil še Konič precej koristen. Pred golom se pa ta napad ni znašel in je med drugim izpustil dvoje položajev, iz katerih bi bila morala rezultirati uspeha.

Tudi Hermežani se ne morejo pohvaliti s homogenim in borbenim moštvom. Imajo v srednjem krilcu Košenini prvovrstno moč, mož je bil gotovo najboljši na polju, v stranskih krilcih so pa že bolj revni, pač pa imajo prav dobro obrambo, ki se je žilavo borila do zadnjega. Taktično je moštvo mnogo grešilo s tem, da ni igralo po krilih in venomer sililo igro kratkega dodavanja po sredi. Par poskusov s krili se je prav dobro obneslo, ne da bi moštvo izvajalo iz tega pravilne konsekvence. Najbolj mehak in tudi najmanj nevaren del moštva je napad, in je dolgo prevladovalo mnenje, da ta napad ne bo zabil niti enega gola. Če se mu je le posrečil en udarec, je to pripisati skoro bolj naključju, nego premišljeni in do konca izvedeni potezi. Sicer pa so se fantje potrudili in ni njihovemu uspehu oporekati.

V začetnih potezah sta se obe moštvi poskušali s kratkimi pasovi, vendar so Mariborčani kmalu uganili, da s tem ne bo nič. Začeli so igro raztezati bolj po krilih in kmalu se jim je nudila lepa šansa: v 11. min. je bil Konič na strelu en meter pred golom in je izpustil! Poslej je bil M. v stalni premoči, napad je mnogo streljal, toda neprecizno in od daleč, samo enkrat je bila žoga za par centimetrov previsoka in se je odbila od prečke. V nadaljnjem poteku so si Mariborčani priborili tri kote, toda proti koncu so že precej popustili in zadnjih deset minut so bili domači precej v nasprotni polovici. Dosegli so samo dva kota.

Po zamenjavi prostorov se je podjetnost Hermežanov še stopnjevala. Prve minute so bili stalno v napadu in v 8., odločilni minuti se jim je posrečil udarec: po dolgem napadanju in netočnem streljanju na gol je prišla žoga do Mokorela, ki jo je potisnil pod vratarjem v mrežo; bitka je bila odločena! Nato je tempo močno popustil, moštvi sta se izčrpali, dosegli sta po en kot, v 34. min. je Kos pobegnil po desnem krilu, njegov strel je bil ostro usmerjen na gol, toda sodnik je dal aut. Do konca ni bilo nobene spremembe.

Sodil je g. Zupan prav dobro v prvem polčasu; v drugem je napravil par napak, ponajveč v ofsidih, v ostalem pa je dobro vodil igro do konca.

Rapid : Celje 4:1 (2:0)

Celje, 5. novembra.

Ob 15. se je vršila na razmočeni Glaziji podsavezna prvenstvena tekma. V tej zadnji tekmi, ki jo je Celje igralo na domačih tleh, je zopet izgubilo dve točki. Tekma je bila zelo živahna in tipična prvenstvena igra ter vse do druge polovice drugega polčasa izenačena. Potem pa so Celjani popustili.

Rapid je pokazal dobro tehnično in taktično igro. Bil je tudi zelo siguren v startu in v obrambi, igral pa je preostro. Celje je pokazalo lepo kombinatorno igro, bilo pa je premalo odločno pred golom ter pokvarilo več zrelih situacij. V drugi polovici je celjska krilska vrsta zagrešila mnogo taktičnih napak ter igrala preveč defenzivno.

Goli so padli za Rapida v 7. in 34. min. prvega polčasa, ter v 23. (lastni gol Celja) in 42. min. drugega polčasa. Celjani so zabili svoj častni gol v 10. minuti drugega polčasa.

Sodil je g. Držaj točno in objektivno. Gledalcev okoli 400. Vsega obsojanja vredno pa je, da je eden izmed igralcev Rapida opsoval celjskega igralca. Odločno zahtevamo od LNP, da nastopi najstrožje in da prepreči take izpade, ki žalijo našo nacionalno čast.

Jugoslavija : Olimp 2 : 2 (2 : 1)

Dopoldne bi se morala vršiti na Glaziji drugorazredna prvenstvena tekma med Jugoslavijo in Olimpom. Ker pa delegiranega sodnika g. Ochsa ni bilo, sta igrala imenovana kluba prijateljsko tekmo 2 krat 30 minut, ki je ostala neodločena. Sodil je g. Janežič.

Ilirija : Železničar 5:4 (4:2)

Maribor, 5. novembra.

Po presledku enega leta je danes zopet gostovala ljubljanska Ilirija v Mariboru na igrišču Železničarja, kjer je odigrala prvenstveno tekmo proti Železničarju. Igrišče je bilo v zelo dobrem stanju, publike pa ni bilo preveč, samo okrog 200 gledalcev.

Ilirija: Rožič—Francot, Kveder—Bogme, Unterreiter, Žitnik—Ice, Lah, Svetic I., Svetic II., Pfeifer.

Železničar: Mahajnc—Wagner, Frangež III—Frangež II, Frangež I, Škof—Lešnik, Ronjak, Efferl, Pavlin, Habiht.

Že takoj je treba omeniti, da zmaga Ilirije, ki je sicer nastopila z mnogimi rezervami, ni bila prepričevalna. Gostje so bili v polju nekoliko slabši kot domačini, edina prednost Ilirije je bila v tem, da so napadalci iz vsake pozicije in čim so prišli v bližino nasprotnikovega gola streljali, bili so pa tudi v startu boljši. V ostalem je Ilirija zaigrala z elanom in požrtvovalnostjo. Najboljša je bila krilska vrsta, v kateri je briljiral Unterreiter. Napadalni kvintet je vigrana enota, zlasti notranji trio je bil v odločilnih trenotkih na mestu. Krili sta zelo prodorni in sta zelo pripomogli k zmagi. Ožja obramba ni bila preveč sigurna, vratar je pa odlična moč.

Pri Železničarju smo pogrešili zlasti pogumnega starta. V polju je enajstorica dobro zaigrala, zlasti v drugem polčasu, ni pa imela sreče. Napad. ki je nastopil z rezervami, je zagrešil zlasti v taktičnem pogledu. Do 16 meterskega prostora so z lahkoto prišli, tu se je pa nehala vsa umetnost Ob količkaj večji odločnosti bi moral ta napad igro odločiti v svojo korist. Krilska vrsta je v splošnem zadovoljiva, le stranska halfa se še ne znata pravilno plasirati. Obramba je zagrešila nekaj težjih napak, ki so postale usodepolne za izid tekme. V splošnem je današnja postava zapustila boljši vtis, kot ona do sedaj.

Igra je bila od začetka do konca zelo zanimiva in napeta. Do 25. min prvega polčasa je bil Železničar stalno v napadu, a je nato popustil, da so prišli gostje do besede ter v 15. minutah zaporedoma zabili štiri gole, in sicer Lah dva, Svetic in Ice pa enega. Zadnjih 10 minut pred koncem so Železničarji zopet ostro napadali ter znižali po Pavlinu in Efferlu na 4 : 2. V drugem polčasu so imeli domačini več od igre ter dosegli v 28. min. po enajstmetrovki zaradi Francotove roke tretji gol, minuto pozneje pa je Ilirija zabila še peti gol po Pfeiferju. V 39. min. je Pavlin sicer dosegel še en gol, ki ga pa sodnik ni priznal. Tik pred koncem je postavil Lešnik z razantnim strelom pa 5 : 4.

Sodil je g. Nemec prav dobro.

V predtekmi je mladina Železničarjev zmagala nad mladino Svobode 8 : 0 (4 : 0).

Ostale nogometne tekme

Ljubljana: Grafika : Korotan 3:1 (2:1), Jadran : Slovan 3 : 1 (2 : 0).

Domžale: Domžale : Disk 3 : 2 (0 : 1). Pri Domžalah so se odlikovali Jovič in Zabret v napadu, zlasti pa Kovač v obrambi. Domžale rez. : Disk rez. 3 : 2 (2 : 1)

Dunaj: Admira : Hakoah 2 : 2 (0 : 0). Rapid : Wacker 6 : 3 (2 : 2), Sportklub : Vienna 3 : 3 (3 : 1). Donau : Austria 2 : 0 (2 : 0)!, WAC : FAC 3 : 1 (0 : 0), FC Wien : Libertas 3 : 1 (0 : 1).

Praga: DFC : Kolin 1 : 0. Slavija : Nachod 5 : 2, Teplitzer FC : Sparta 0 : 0. Viktorija Plzen : Viktorija Žižkov 5 : 1. Židenice : Bohemians 5 : 1. Kladno : Čechie Karlin 3 : 3.

Budimpešta: Hungaria : Ferencvarosz 1 : 0, III. okraj : Bocskai 2 : 2, Ujpest : Budai 3 : 1.

Magdeburg: Nemčija : Norveška 2 : 2.

Turin: Juventus : Firenze 5 : 0.

Rim: Ambrosiana : Lazio 4 : 1.

ASK Primorje (nogometna sekcija). Drevi ob 20. seja sekcijskega direktorija v klubskem tajništvu. Ob 19.30 istotam strogo obvezen sestanek. Priti morajo Starec, Hasl, Bertoncelj I in II, Zemljak, Slamič, Boncelj, Erman, Jug II, Jež, Zemljič.

SK Ilirija. Opozarjamo članstvo nogometne sekcije, da bo danes ob 20. pri Novem svetu plenarni sestanek. Udeležba je za vse aktivno članstvo obvezna. Vabljeni so tudi vsi prijatelji sekcije.

Iz akvaristove torbe

O škrgah in o glasu rib

Vsakdo ve, da potrebujejo vsa živa bitja na kopnem in v vodi kisik, ki ga vdihavajo in s pomočjo katerega vzdržujejo odgovarjajočo telesno toploto. V vodi je manj kisika kakor v zraku, kajti kisik, ki je kemično zvezan z vodikom (H_2O = voda), ne pride v poštev za dihanje, temveč samo oni, ki je prost in ki pride iz zraka v vodo. Zaradi manjše količine kisika imajo vsi škrgarji, torej tudi ribe, hladnejšo kri kakor n. pr. sesalci na kopnem in njihova toplota je le 1—3° višja kakor vodna toplota. Ker pade pozimi temperatura vode precej globoko, z njo pa tudi toplota ribje krvi, dihajo ribe počasneje, zgube živahnost in se prav hromo in okorelo gibajo. Večina naših rib pa prespi zimo v blatu, večje ribe si pa poiščejo globoke kotanje, kjer stoje mirno v polsnu.

Nekatere ribe so tako krepke, da brez škode za organizem zmrznejo in zopet oživé, ko blagi vetrovi zale vesne led stalé. — Večina naših rib diha po škrgah, so pa tudi ribe, ki vsrkavajo v presledkih zrak, ki ostane v posebni duplini glave, odkoder pride kisik v kri. Druge ribe potegnejo mehurček zraka v črevo. Take ribe so n. pr. labirintovci (veleperka) in naša činklja, ki spušča uporabljeni zrak skozi izmetno odprtino. Imamo še drugo vrsto labirintovcev, ki pa ne vzemajo zraka v svojo duplino (labirint), temveč vodo, s katero namakajo svoje škrge pri potovanju in bavljenju na kopnem.

Škrge imajo isto nalogo kakor naša pljuča. Škrge pri ribah so tenki rdečkasti listki. Navadno štiri. Riba jemlje skozi usta vodo, ki odteka skozi skržne listke: pri tem odda voda prosti kisik tenkim žilicam na listih. Odtod pa gre kisik v glavno žilo, ki teče od glave do repa in od katere se oddvaja nič koliko tanjših žilic v vse dele telesa. On priteka iz dosedaj omenjenih čo vlogo in se zvezal z ogljikom v ogljikov dvokis (CO_2), je izvršil glavno delo. Sedaj mora telesu nekoristni ogljikov dvokis iz telesa. Od priteka iz dosedaj omenjenih žilic v druge žilice, iz teh pa s krvjo vred v drugo večjo žilo, ki teče vzporedno s prvo odtod v srce, ki je pri ribah v vratu, in dalje v škrge, kjer odda kri ogljikov dvokis vodi, v zameno pa sprejme svež kisik iz vode. Na ta način nastane krvotok, slično kakor pri človeku, srce se krči in razteza. Ker je v vodi malo kisika, utripa srce rib samo 20 do 30 krat na minuto. Ogljikov dvokis, ki uhaja iz škrg v vodo, rabijo rastline v akvariju, ki vzamejo iz te kemične spojine (CO_2) ogljik, kisik pa izločajo in ta kisik služi ribam za dihanje. Toliko o delovanju škrg.

Zanimivo je tudi poglavje o glasu rib. »Nem je, kakor riba,« pravimo, in res je, ker riba nima glasu. So pa ribe, ki se kljub temu oglašajo, ali ne s pomočjo zraka, kakor mi, temveč s pomočjo svojih skržnih poklopcev in koščic in drugih organov. Ali ne samo, da se oglašajo z neartikuliranimi glasovi, temveč je glasba večjih jat nekaterikrat prav prijetna za uho. Take koncerte čujejo morjeplovci, prirejajo jih pa navadno ribe bobnarke (Pogonias). Ladja plava sama samcata na morski gladini. Vreme je lepo, nikjer oblaka, a iznenada slišijo mornarji bobnanje, kakor oddaljeno grmenje, ki se polagoma spremeni v južnjaško godbo, pri kteri igra glavno vlogo veliki, često preluknjani boben, hripava piščalka, otožna gajda in kaka nagubančena trobenta. Potem se spremene glasovi v harmonično zvonjenje, spremljano z orgljami in harfami. Časih so glasovi podobni pritajenemu, močnejšemu in zopet pojemajočemu petju deklet, kakor da bi sirene vabile mornarje v morsko globino.

Dočim so nas sedaj sirene poetično navdahnile, se vrnemo zopet k prozi, namreč k presici (Trigla hirundo), ki je morska riba svoje vrste, ker so se ji spodnje 3 šibice prsnih plavuti pretvorile v prste, s katerimi leze po dnu in na kamenju, če ne plava. Sicer se pa tudi ona oglaša. Ime samo nam že pove, da je glas prav malo melodičen, ribica kruli namreč kakor prešič, ko priplava z dna na gladino, pri čemer pomoli glavo iz vode. Glas je tako izrazito kruljenje, da dobi marsikateri mornar, ko ga sliši, tek na ono štirinožno stvorjenje, ki ga imenujemo z nemarnim imenom »svinja« in ki tudi nam akvaristom, po napornem akvariranju, v pečeni obliki, zalita z rujnim vincem, posebno dobro ugaja.

O. S.

napotili preko polja. Kmalu sta ugledali pred sabo apneno jamo.

Gospa Lefèvre se je nagnila nad odprtino in je prisluhnila, ali ni morebiti že katera žival na dnu. Ničesar ni bilo slišati. Pierrot bo sam. Rozalija ga je solznih oči poljubila, nato pa ga je spustila v jamo. Obe sta se nagnili in sta prisluškovali.

Slišal se je zamolkel pad, nato pa oster, milo tožeč krik ranjene živali, ki so mu sledili kriki bolečine, obupno, presunljivo zapomaganje psa, jokajočega proti odprtini luknje.

Lajal je, oh lajal!

Zdaj sta se skesali in prevzel ju je nerazumljiv, neumen strah, da sta naglo zbežali.

— Čakajte me, Rozalija, čakajte me!« je klicala gospa za dekletom, ki je bežalo na vso moč.

Po noči so jo mučile težke sanje.

Gospe Lefèvre se je sanjalo, da se je vsedla k večerji in ko je odkrila skledo z juho, je ugledala Pierrota v njej. Naglo se je vzpel iz sklede in jo je ugrizel v nos.

Predramila se je in zdelo se ji je, da še sliši lajanje. Prisluhnila je; ne, ni bilo res, le zazdelo se ji je.

Ko je zopet zaspala, je sanjala, da hodi po veliki cesti, po brez konca dolgi cesti. Zdajci je sredi ceste ugledala veliko košaro, ki jo je nekdo iz pristave pustil tam in zbala se je te košare.

Pa jo je vendarle odkrila in tedaj ji je Pierrot trepetaje segel po roki in je ni več izpustil.

Zbežala je, vsa prestrašena, pa pes ji je s stisnjenim gobcem visel na roki.

Čim se je zdanilo, je vstala, vsa neumna od strahu in je zbežala proti apneni jami.

Lajal je; še je lajal; vso noč je bil lajal. Gospa je zastokala in ga je začela klicati s tisoč nežnimi besedami. Pes ji je ravno tako nežno odgovarjal, kakor je pač umel. Hotela ga je nazaj in sklepala je, kako ga bo storila srečnega do smrti!

Takoj je poiskala moža, ki je čistil jamo in mu je razložila svojo prošnjo. Poslušal jo je brez besed. Ko pa je končala, je dejal kratko: »Vaše ščene bi radi? Stalo bo štiri franke.«

Planila je; takoj je izginila vsa žalost.

»Štiri franke! Bi me radi ubili? Štiri franke!«

»Mislite,« je odvrnil mož, »da bom jemal svoje vrvi in ročice in nosil vse to s fantom tja in se še pustil ugrizti od tega vašega prokletega psa samo radi zadovoljstva, da bi vam ga vrnil? Pa ga ne bi bili vrgli!«

Odšla je osramočena. — Štiri franke!

Čim je prišla domov je takoj poklicala Rozalijo, da bi ji povedala moževe pogoje. Rozalija, ki ni bila vajena oporekanja je tudi ponavljala: »Štiri franke, to je denar, gospa!«

In še je dodala: »Če bi mu vrgli kako drobtino, temu ubogemu ščenetu, da ne bi kar tako poginil?«

Gospa Lefèvre je vsa vesela potrdila in že sta mu ponesli velik kos kruha, namazanega s surovim maslom.

Nadrobili sta ga v kose, ki sta jih metali v luknjo in sta klicali psa. Čim je ta požrl en kos, je že zalajal za drugim.

Zvečer sta mu odnesli drugi kos kruha in tudi drugi dan, vsak dan. Kar brez prenehanja sta potovali od hiše do jame in nazaj.

Nekega jutra, ko sta pravkar izpustili v jamo prvi kos kruha, sta naenkrat zaslišali močno lajanje iz studenca. Bila sta dva! Še enega, velikega psa so bili vrgli vanj!

»Pierrot!« je klicala Rozalija.

Pierrot je lajal, lajal. Še sta metali v jamo kose kruha; pa razločno sta slišali ob vsakem kosu nagel trk, nato tožeče krike Pierrota, ki ga je oni drugi grizel in vse pojedel sam, ker je bil močnejši. Pač sta lahko odločili: »Tale je zate, Pierrot —« Pierrot očividno ni dobil ničesar.

Ženi sta se presenečeni spogledali; gospa Lefèvre je bridko dejala: »Vseh psov, kar jih bodo vrgli v to luknjo, pa vendarle ne bom hranila. Treba bo pač prenehati.«

Le sapa ji je zastala ob misli na vse tiste pse, ki bi živeli na njen račun; obrnila se je proti domu in je celo ponesla s sabo kos kruha, ki ji je še ostal in ga je sama začela jesti.

Tudi Rozalija se je napotila za njo in si je z robom modrega predpasnika brisala oči.

Prev. K. Špur

Pri astmi in bolezni srca, prsi in pljuč, škrofulozi in rahitisu, povečanju ščitne žleze in postanku golše, je uravnava delovanja črevesja z uporabo naravne »Franz Josefove« grenčice velike važnosti. Kliniki svetovnega slovesa so opažali pri jetičnih, da v začetku bolezni porajajoče se zapeke ponehavajo s pomočjo »Franz Josefove« vode, ne da bi se pojavile driske, ki se jih vsak dan bolnik boji. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

ANEKDOTA

Škot (pri zdravniku): »Kaj bo stala operacija, gospod profesor?« — »Pet tisoč dinarjev. Pa pomirite se, trajala bo samo dve minuti.« — »Ah, gospod profesor, ali bi je ne mogli podaljšati vsaj na pol ure? Saj razumete.... če že zapravim pet tisoč dinarjev, potem...!«

Terezija Neumann na Slovenskem

Žene trpijo in igrajo Kristusovo trpljenje — Znanost pozna samo: histerijo in sleparstvo

Zadeva Terezije Neumann, ki v Konnersreuthu na Nemškem že od leta 1926. od časa do časa prikazuje na svojem telesu skoraj vsa znamenja Kristusovega trpljenja — kri na rokah in nogah, srčne rane, krvave solze iz oči itd. — je v zadnjem času sicer stopila nekam v zatišje, svet pa vendar še zmerom stoji pred odprtim vprašanjem: kaj je s temi zaznamovankami, ki se skoraj pri vseh narodih pojavljajo od časa do časa, kje je ob teh pojavih resnica in kje je laž, kje je resnična pobožna zamaknjenost in kje samo teater, ki ima namen, iz lahkoverne množice mamiti denar? Lajik je nasproti življenjskim pojavom, ki si jih ne zna raztolmačiti, pogosto prav resoluten, češ vse skupaj je sleparija. Zdravstvene preiskave pa so že zdavnaj dognale, da je treba pri vseh takozvanih zaznamovancih in zamaknjencih — po pretežni večini so to ženske — ločiti prave, resnične zaznamovance, katerih pojav spada v področje histerije in nevropatologije, ter sleparje, ki spadajo pač v kriminal. O tem velezanimivem vprašanju je docent dr. Ivan Matko nedavno izdal posebno knjigo »Problem stigmatizacije (zaznamovanja) v medicinski luči«, v kateri je zbral tudi podatke o vseh zaznamovankah, ki so se v prejšnjem stoletju, pa tudi v novejšem času (Vodiška Johanca) pojavile med Slovenci. Naj podamo tu po njem kratke orise teh nenavadnih, skrivnostnih, bolestnih dogodivščin, ki pozornemu čitatelju že same po sebi nudijo dovolj jasno sliko o vprašanju ki ga je v moderni dobi medicine iztrgala teologiji iz rok, da ga razreši do dna.

Bloška Lenčka

Prava slovenska stigmatiziranka z vsemi značilnimi znaki je bila Lenčka Gornik: prestala je težka obolenja, kazala histerične znake, lakanje in zamaknjenost s krvavljenjem. Rojena je bila l. 1836. na Gori kot hči revnih kmečkih staršev. Imela je dva brata in dve sestri. V mladosti je bila Lenčka jako slabotno dekle. Ko je dopolnila 13. leto, je prestala nudo živčno bolezen. Prebirati je začela razne knjige z versko vsebino, n. pr. Tomaža Kempčana, Hojo za Kristusom, Trpljenje našega Gospoda, Skrivnostno razodetje sv. Janeza itd. Knjiga Trpljenje je imela v zelo živahnih barvah naslikanih 14 postaj križevega pota.

Nekoč so se pri Gornikovih po večernicah zbrale tovarišice in proti večeru odmolile rožni venec ter odpele litanije. Pri odhodu pa zapazijo, da Lenčka še kleči, in sicer z razpetimi rokami prav na robu postelja. Bila je vsa trda. Šele na par klicev se je zbudila in se jezila, češ da je bila že umrla in da je že bivala na drugem svetu. To stanje se je ponavljalo vsak dan, zlasti ob petkih. Ob enem se ji je začela studiti hrana.

Na veliki petek je stala več ur na postelji, prav ob robu. Roke je imela razpete, oči zaobrnjene navzgor in pesti krčevito stisnjene. Ustnice so se ji zdaj pa zdaj sklenile in vse mišice so bolestno delovale. Govorila je nerazumljive besede in sem ter tja presunljivo zajokala. Po čelu ji je začel kapati krvav pot in mahoma je bila vsa krvava po obrazu; po obleki in po rokah se ji je cedila kri. Za navzočne je bil prizor tako strašen, da so padli na kolena in je nekaterim izmed njih postalo slabo. Nato je ležala brezzavestna kakor po trudapolnem trpljenju. Dihanja ni bilo čutiti, pač pa lahko utripanje žile. V kataleptičnem stanju je ostala do velike noči in se je šele ob 3. zjutraj prebudila. Pozneje je postala molčeča, kakor da bi se sramovala svoje bolezni. Nekaj let nato se je preselila v župnišče k Fari, k pokojnemu župniku Janezu Kaplenku, pri katerem sta služili že obe njeni sestri. Tudi tu je imela ekstaze, privide in krvavenja.

Razen na teh oblikah zamaknjenja, ki sličijo povsem neki vrsti kataleptičnega stanja, pa je Lenčka bolehala tudi na tipičnih histeričnih napadih. O tem se lahko prepriča vsakdo, ki prečita sledeče poročilo 5 očividcev (3 duhovniki, 1 zdravnik in 1 podobar) v Bleiweisovih Novicah leta 1851.

»Deklica je tanka, suha in bolestne barve, precej velika in 16 let stara. Kmalu po njihovem vstopu v sobo deklica neprijetno zakriči, se zvija, oči okrog suče, pravi da so ozka vrata in da je ostra pot v nebesa; se urno klečna oključuje in spet poravna, noge premika, kakor da bi jo terne zbadalo in zlo neprijetno s stokratnim ponavljanjem zavpiva: U, u, u, itd., zdaj plane na kviško, z rokami okrog lomasti, dopovedovaje, da vidi Kristusa, da z mečem preti, da vidi Marijo, ki krvave solze toči itd. Ves njen govor pa je slabo zvezan in večidel le iz dihljajev obstoji.

Zdaj deklica na postelji poklekne, si ustnice zbrisuje, z njimi giblje, se na persi trka, se z obrazom posteljne odeje dotakne in se spet sklone. Ravno med tem časom bi ona hostijo prejeti imela. Nihče izmed nas jo sicer iz oči ne pusti, vendar ker sem nekoliko vstran stal in je nisem naravnost v obraz videl, nisem ničesar zapazil. Moja dva duhovna tovariša pa, pred njo stoječa, sta nekaj belega na jeziku videla, tako tudi zdravnik, ki se ravno v tej dobi k nam obrne, rekoč: »Košček belega papirja, kakor je za smotke prižigati ima na jeziku«. Nato se deklica na levo stran vleže, in jaz ravno pri vzglavju postelje stoječ jo zaprosim: »Lenčika, veš da sim duhoven in da v svojih nevrednih rokah pri daritvi sv. maše pravega živega Kristusa držim, ravnotako tudi kadar koga previdim; pokaži, kaj imaš v ustih, zakaj jaz smem videti in tudi se z roko dotakniti«. Ali ona se nič ne zmeni o tej reči... torej pričujoče okoliščine tehtavši, rečem po nemško: »Das ist Spiegelfechterei (to je sleparija)« zakaj po slovensko se mi kar ni varno zdelo svoje misli izustiti, ker bi jo utegnil skupiti od slepovernega ljudstva, ki je brez slehernega pametniga vzroka zdihovalo in na glas jokalo!

Poslednjič še dekle na postelji poklekne in moli k materi božji, da naj ona prosi osebno za nevernike; saj jih dobro poznaš. Ta pristavek, mislim, da je nam veljal, ki smo le stoje zraven postelje gledali.

Vspričo nas se hoče zdravnik še sam prepričati. Kar bi za rane veljati imelo, je manjši od vinarja in zunanja stran roke je okrog roke zdrava in tudi, koliko se je skozi spoko tako imenovane ranske hraste vidilo, je koža pod krasto takošna, kakoršna je drugod po roki. Znotranje strani rane t. j. dlani, ni hotela pokazati, daravno jo je zdravnik prav prijazno prosil in tudi njene prste rahlo nagibal, da bi dlan odprla, pa mu je deklica roko zmaknila, rekoč: boli... Vprašali smo, če ima ona tudi na nogah rane, in ako bi jih videti mogli. Pa se nam je odgovorilo, da je težko nogavice, ktere ma na nogah izzuti. Torej smo žalovaje, da smo tri četrt ure zijale pasli, se zopet odpotili.

Nisem sicer tega, kar smo videli, nikdar mislil razglasiti; pa ker sim pred nekimi dnevi slišal od nekih ljudi, ki so več dni zgubili, da so do te deklice prišli, nespametno trditi, da kdor ne verje, da so to čudeži, in sam tje ne gre gledat, ima smerten greh, sim za dolžnost spoznal, svetu resnico odkriti....

Vsakteri bolnik je po stopnji svoje bolezni bolj ali manj usmiljenja vreden; tako tudi bolna gorska deklica. Ker pa že vsak v svoji okolici kaj bolnikov najde, naj se tisti, kterega jok mika, pri domačih bolnikih solz znebi...

Boga moliti v resnici in čudeže njegove s vsemogočnosti spodobno častiti ne potrebujemo bolnih dekličev, kterih bolezen se mende ljudem kaže, kakor komedije v gledišču...«

Pisatelj, duhovnik, pripomni na koncu opisa, da slično kakor njegovi drugi ne veruje v čudež in ostane neveren Tomaž.

Da je bila Lenčka Gornikova res živčno bolna in je nudila ob izvestnih prilikah mnogo histeričnih potez, pričajo še nekatera druga poročila v Bleiweisovih Novicah.

V letniku 1849. poroča neki novičar v Ljubljani, da je: »Te dni od nekiga tako imenovanega zamaknenega dekleta na Gori na Ribniškem kantonu take reči slišal, da če je to vse res, kar ljudje od tega dekleta trosijo — je ona ali res bolna ali pa je goljufica. On jo smatra za bolno ali za goljufico, in ta komedija ni zdrava ne za njo, ki napenja čutilnice, in ne za gledalce, katerim komedija škoduje. Skušnja uči, da večji del teh komedij konča, če gledalcev ni!

Drugo notico o Lenčki prinašajo »Novice« l. 1852. pod naslovom Iz Dolenjskega: »Kako morejo kristjani kako božjastno deklico povpraševati za duše na onem svetu? Čudni zapopadki morejo v nekaterih glavah rojiti od bitja vseh bitij.«

V letniku 1853. poroča prav tako duhovnik J. H. z značilnim motom: »K grehu malikovanja molčati ne smemo«: »Jaz neumnež sim pa mislil, da zamaknjeni kaže, da naj si vrat odreže, pa sim se le k sreči zmotil, ker ona si ni vratu odrezala, česar sim trepetaje pričakoval, ampak le nevidne štrike si je za vrat metala in zadergovala z njimi. Vselej ko se zadergne, z ustmi posrebe, ker jo je bolelo močno. Pravijo, če se boli muči, več gnad prejme! Vsi so jo grozno pomilovali, samo jaz sim bil za te bolečine neobčutljiv. Pa saj tudi ni bilo prehudo, saj je lahko jenjala, kadar je hotela. Enkrat je tudi obe dve pesti vkup stisnila, in leže z njimi mahala, kakor da bi kaj perbijala — se s koleni v trebuh butala, kar se mi je posebno za zamaknjeno grozno nespodobno zdelo. Lo je s pestmi perbijala, se tudi nekterikrat permerši na čelo buti in nekaj rudečiga se ji po obrazu polije. Jaz neumni nisem verjel, da je kri, ker na oči nisem bil prepričan, sim mislil, da je voda iz rudečih češminovih jagod. Sodil sim, da je mogla gobo v taki vodi namočeno imeti, zakaj ta kri ni bila, kakor nas drugih ljudi. Jaz sim se prav k njenimu obrazu pripognil in sim dobro videl, da je bilo lahko kožo pod njo spoznati, tako je bila ta kri redka! — Ko se nekoliko časa kaže, se zbriše in spet čist je bil obraz. Da sim tako sodil, mi nihče ne bo zameril, ker sim mislil, da bi se kri mogla ta čas že strditi in bi se ne dala tako čisto zbrisati. Potlej se zamaknjena še nekoliko ponavlja in vzdihuje, se na postelji vsede in prot nebesam obraz obrnjem ima, z očmi stermi, kakor bi daleč v nebo vidila...

...Nekdo je njeno govorjenje v zamaknjenju zapisoval, kar sim sam na svoje ušesa slišal, in takole mi je bral: »Ena duša umira — je že umrla — zdaj je per sodbi, pa Kristus jo hoče zavreči — molimo, da je ne zavrže...« Na prošnjo zamaknjene in drugih pričujočih, (ktere je morda tudi tistikrat z grešniki zmerjala kakor ta čas, ko sim jaz gori bil) se je vendar Kristus usmilil in jo le v vice obsodil! »Zdaj bo« — reče — »do sodnega dne v vicah, tako da se ne bo mogla ganiti...«

Zanimivo je, kako so bili posamezni duhovniki že v Bleiweisovih časih dovolj bistrega duha, da so za videzem čudeža lahko spoznali sleparijo ali pa bolezen. V svojem razkrinkovanju so bili celo malo pregoreči in tudi nasproti Lenčki, ki očitno ni bila sleparka, temveč samo histerično dekle, ki se samo ni moglo zavedati, kaj se z njo godi, niso štedili z najostrejšo grajo.

Po smrti župnika Kaplenka l. 1892. se je Lenčka preselila nazaj na Goro, v svoj rojstni kraj. Po pismenem sporočilu občinskega urada Bloke je Lenčka umrla leta 1901. V popisni poli vaščanov iz leta 1885 pri tem uradu je v stolpec Lenčke s svinčnikom vpisano: »svetnica«.

Strmiški navaja v »Zadrugarju«, da je bila Lenčka visoka, jako mršava in suha. Imela je prozorno kožo, mirne, nekoliko rdeče oči. Govorila je votlo ko močno izstradana oseba. Med pravim zamaknjenjem je duševno in telesno silno trpela in je naravnost čudno, da ni podlegla hudim mukam. Sem ter tja je ob kaki priliki tako zaškrtala z zobmi, da si je lomila zobe.

Konec prihodnjič.

MALI OGLASI

Službo dobi

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali na šifro pa 3 Din. (1)

Čevljar. pomočnika za fina šivana dela sprejme takoj Anton Zoreč. Celje. Gosposka ul. št. 13. 40604-1

Žagarja-gaterista izurjenega in veščega brušenja žag — ter dobrega **žagar. forreisera** popolnoma samostojnega — ki je bil kot tak že zaposlen, sprejmem s 1. decembrom. Ponudbe s plačilnimi zahtevami na naslov: M. Balen, Crikvenica. 40737 1

Dekle pridno, snažno in pošteno takoj sprejmem k mali družini. Ljubljanska ulica 17a v bližini Kolinske tovarne. 40957-1

Služkinja pridna in poštena, vešča v kuhi, dobi mesto. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 40966-1

V pomoč za hišniška dela sprejmem spretno in zanesljivo osebo za vilo v centru Ljubljane. Vprašanja s podatki na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »L. M.« 40853-1

Kravarja ki zna dobro molzti in opravljati druga poljedelska dela, sprejmem s 1. januarjem. — Pismene ponudbe s prepisi spričeval dosedanjih služb na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Kravar«. 40632-1

Domačo učiteljico s perfektnim znanjem nemškega in francoskega jezika ter klavirja, sprejme takoj ugledna rodbina v Prilepu. Vardarska banovina — za poučevanje trinajstletne deklice (gimnazistinje). Naslov v ogl. oddelku »Jutra«. 40651-1

Natakarico mlado, pridno, zanesljivo, vajeno tudi domačih hišnih del, išče Dominik Kokalj, restavracija pri kolodvoru, Trbovlje. 40912-1

Mesar. pomočnika veščega v sekanju in klanju, iščem za stalno. Pogoj: poštenost in pridnost. — Ivan Zrimec, mesarija, Bled 56. 40915-1

Delavca za torbice in fino usnjeno blago iščem. Ponudbe na Zagreb I. Pretinac 239. 40911-1

Pekar. pomočnika samostojnega delavca, išče pekarna Wilfan, Tržič. 40930-1

Službe išče

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali na šifro pa 3 Din. (2)

Natakarica ki zna dobro kuhati in je zmožna kavcije, išče službo. Gre tudi na deželo. — Ponudbe pod »Pridna« na podružnico »Jutra« v Mariboru. 40809-2

Dekle pridno in pripravno, vešče šivanja in kuhanja, išče službo za takoj. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Pripravna«. 40873-2

Plačilna natakarica išče službe. Nastopi lahko takoj. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Dobra spričevala«. 90963-2

Trgovski pomočnik sedaj odslužil vojake, popolnoma verziran v vseh panogah mešane stroke, prvovrstna moč, vešč slov. in nemškega jezika, želi službo v Sloveniji. Cenjene ponudbe na naslov: M. J., Zemun, Stevana Markovića br. 2. 40894-2

Služkinja (Nemka) vajena kuhe in hišnih del, išče službo. — Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Mlada«. 39418-2

Boljše dekle mlada, simpatična, vesela in zdrava, išče mesto začetne natakarice ali kaj sličnega. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 34133-2

Vzgojiteljica vešča francoskega, italijanskega in nemškega jezika, išče mesto pri boljši družini. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Vzgojiteljica 100«. 40857-2

Kuharica išče zaposlitve pri samostojnem gospodu, event. vdovcu. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Vestna moč«. 40960-2

Maserka popolnoma izučena, išče zaposlitve doma — gre pa tudi izven doma. — Stana Poklukar. Kočevje. Cankarjeva cesta št. 308 40584-2

Gospodinjska pomočnica ki je vajena kuhe in vseh hišnih del, želi premeniti službo. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 40964 2

Dekle pridno in pošteno, vajeno vseh hišnih del in nekoliko kuhe, brez staršev, želi službo. Pismene ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Priporočljiva«. 40860-2

3000 Din kavcije nudi 22letno dekle — za kakršnokoli službo. Cenj. ponudbe na podruž. Jutra v Celju pod značko »Gotovina«. 40606-2

Abiturient s popolno srednješolsko izobrazbo, išče kakršnokoli službo. Tudi hlapec bi bil boljši kakor kdo drugi. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 40616-2

Prodajalka-poslovodinja boljša moč, želi premeniti mesto. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Mešano delo«. 40744-2

Občinski tajnik z večletno prakso, z vso potrebno predizobrazbo in s posebnim izpitom, išče mesto. Dopise na podruž. »Jutra« v Celju pod šifro »Sposoben«. 40806-2

Slaščičar. pomočnik išče mesto za takoj ali pozneje. Ponudbe na naslov: Mihael Ambrozy — Brestovac, Banat. 40746 2

Mlada prodajalka prosi kakršnokoli službo. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Delavna«. 40850-2

Dekle za vsa hišna in gospodinjska dela, ki zna tudi šivati, želi službo s 15. novembrom. — Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 40828-2

Služkinja vajena kuhe in hišnih del, ki govori nemško, išče službo. Naslov pove ogl. oddelek »Jutra«. 40843-2

Manufakturist 24 let star, vojaščine prost, želi premeniti dosedanjo službo zaradi več let serviranja pri eni in isti tvrdki s prav dobrimi spričevali! Naslov v ogl. odd. »Jutra« pod šifro »Prvovrstna in zanesljiva moč«. 41073-2

Pri fini šivilji ali damskem krojaču želim službo pomočnice v svrho spopolnitve. Ponudbe prosim pod šifro »Volja do dela« na ogl. odd. »Jutra«. 41159-2

Specialista kuharske umjetnosti strokovnjak in organizator za avtomatični buffet — se nahaja v Ljubljani. Cenj. ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod »Strokovnjak«. 41184-2

Mlada vdova želi službo pri starem samostojnem gospodu ali pri vdovcu z enim otrokom. Ponudbe pod »Kuharica« na oglasni oddelek »Jutra«. 40944-2

Samostoj. kuharica išče mesta gospodinje. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Dobro kuham«. 40945-2

Kdo bi sprejel samo za hrano in stanovanje zanesljivega fanta. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 40969-2

Prodam

Oglasi trg. značaja po 1 Din beseda; za dajanje naslova ali na šifro 5 Din. — Oglasi socialnega značaja vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali na šifro pa 3 Din. (6)

Sadna drevesa visokodebelna in tudi pritlična, od najboljših vrst v prima kvaliteti nudi najpovoljneje Banovinska trenica in drevesnica v Kapeli, pošta Slatina Radenci. Zahtevajte ponudbo! 40547-6

Perje Gosje belo čohano kg 36.— sivo čohano kg 26.— čisti beli puh kg 280.— sivi puh kg 180.— Din. Razpošiljam po poštnem povzetju. L. Brozović. Zagreb, Ilica 82. 312-6

Sadna drevesa v veliki izbiri in po najugodnejših cenah se dobijo pri Banovinski trenici in drevesnici v Kapeli, pošta Slatina-Radenci. Zahtevajte ponudbo! 40576-6

Otroški vozički najmodernejši in najcenejši v tovarni otroških vozičkov Stanko Kucler, Ljubljana VII, Celovška c. 42. 252-6

Šole in samostani! Velika izbira volne, umetne svile, kongresa, štramina, jute, platna v barvah, tusora, sukanca, igel, bombaža, gobelina, kelim-del in ves C. M. S. pribor. Tvornica šablon za predtiskarije. Specialna trgovina in atelje ročnih del Kruševič, Zagreb, Radičeva ulica 5. 292-6

Les

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (15)

Bukova drva v kolobarjih po 6 Din in mehka po 5 Din nudi St. Krže Siard, Trnovski pristan 12. 276-15

Hrastove podnice kupimo. — Ponudbe na podružnico »Jutra« v Mariboru pod »Belage«. 41194-15

Pridelki

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali na šifro pa 5 Din. (33)

Kislo zelje repo, sarmo prvovrstno v sodih, po najnižji ceni dobavlja Homan, Sv. Petra c. 83 39169-33

Gobe na slanici male, sveže in suhe, kupuje po najvišji ceni Peter Šetina, Radeče. 38610-33

Pozor, angrosisti vina Originalni »Jeruzalemec«, leto 1932, ca 90 hl naprodaj franco klet vinograd Ilovec št. 30, pošta Ormož, po dnevni ceni. Od 15. oktobra do 15. novembra t. l. je vsakdanji obisk radi vinskega poskusa mogoč. Posestnik Franc Zavratnik. 38935-33

Portugalko izborne kakovosti, prodaja A. Sušnik, Zaloška c. 21. 39625-33

Suhe gobe kupujem, razen lepih, tudi črne odbrane po najboljši ceni. Sporočite in navedite količino! Peter Šetina, Radeče. 293-33

Informacije

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (31)

Preklic! Podpisana izjavljam, da nisem plačnica za komurkoli, ki bi na moje ime kaj vzel kjerkoli. — Rojina Marija, Zg. Bitnje 19. 40962-31

Zdravstvo

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (40)

Slabotni moški! Ne glede na vzrok slabosti, starosti in druge neprilike, se Vam takoj povrnejo normalne moške sile. Nikakih pilul, tablet in drugih notranjih sredstev! — Specialne prospekte pošiljamo diskretno v zaprti kuverti brez zunanjega napisa proti pošiljatvi 5 Din v znamkah. »Salus«, Zagreb. 6/Jo. Savska 10. 302-40

Zaslužek

Kdor išče zaslužka, plača za vsako besedo 50 par; za naslov ali šifro 3 Din. — Kdor nudi zaslužek, pa za vsako besedo 1 Din, za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (3)

Pozor! Kdor želi delati in dobro zaslužiti, naj se prijavi na oglas. oddelek »Jutra« pod značko »Lahka zarada«. 40687-3

Entlanje 1 m 1 Din ažur 1 m 2 Din plisiranje, montaža bridge stor, pranje in likanje vezenin, ročno vezenje, monogrami, strojno vezenje in predtisk najmodernejših vzorcev. — Dunajska cesta št. Ia/IV. 155-3

Pouk

Beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. Dijaki, ki iščejo instrukcije, plačajo vsako besedo 50 par; za šifro ali za dajanje naslova 3 Din. (4)

Šofer. šola E. Čeh Tyrševa (Dunajska) cesta št. 36. Zahtevajte prospekt

Za angleščino iščem moško učno moč. — Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Angleščina«. 40659-4

Instrukcije nitješolcem, iz latinščine in grščine daje po nizki ceni gospodična. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 40978-4

Ponavljalne ure iz matematike, fizike, kemije, nemščine in zemljepisa, za srednje- in meščanskošolce daje poceni izkušen profesor. Pri večji udeležbi znaten popust. Prijava: Ljubljana, Sv. Petra cesta 27. 40967-4

Potniki

Kdor išče mesto potnika, plača za vsako besedo 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. — Kdor sprejema potnike, plača besedo po 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (5)

Potnika v špecerijsko in kolonijalno veletrgovino sprejme Alojz Mastnak v Celju. 40890-5

Agilen potnik prevzame k dosedanjim še nekai novih zastopstev za dravsko banovino. Ponudbe na oglasni odd. »Jutra« pod »Potnik«. 40338-5

Potniki kolonialne stroke, dobro uvedeni, se sprejmejo za konfisrijsko blago. — Ponudbe pod »Ljubljana, Celje, Maribor« na ogl. oddelek »Jutra«. 41144-5

Knjige

Oglasi trg. značaja po 1 Din beseda; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. — Oglasi socialnega značaja pa vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (8)

»Ženski svet« vezan, 8 letnikov poceni prodam. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 40892-8

Leposlovne knjige naprodaj, zlasti »Zvon«, »Slovan« ter knjige Slovenske in Hrvatske Matice. Naslov v oglasnem odd. »Jutra«. 41094-8

Pohištvo

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (12)

Razprodaja otoman, spalnih foteljev in divanov pri Dolničarju v v St. Vidu — nasproti cerkve. 40965-12

Rabljena spalnica iz orehovega lesa, kompletna ali posamezni deli naprodaj v Gerbičevi ulici št. 9. 41006-12

Pohištvo dobro ohranjeno, iz mehkega lesa, za spalnico in kuhinjo prodam. Naslov v ogl. odd. »Jutra«. 41046-12

Moderno jedilnico po nizki ceni proda Lancoš D., Wolfova 12. 41169-12

Pohištvo skoraj novo naprodaj v Gledališki ulici 12, pritličje 41331-12

Stanovanje odda

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (21)

Štirisob. stanovanje elegantno, oddam. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 40846-21

Stanovanje 3 sob in kuhinje oddam na Starem trgu štev. 34/II. 40842-21

Stanovanje dvo- ali trisobno, deloma opremljeno, v Streliški ul. št. 32 oddam mirni stranki 40773-21

2 stanovanji enosobno in dvosobno, oddam s 1. decembrom. Ivan Simončič. Celovška c. 62. 41014-21

Dvosob. stanovanje z lepim novim pohištvom, radi odpotovanja naprodaj v Gledališki ulici štev. 12. pritličje. 40699-21

Stanovanje lepo, komfortno, za Bežigradom. 2 veliki, 1 mala soba veranda, kopalnica plin, oddam 1. decembra Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 40990-21

Trisob. stanovanje za 700 Din oddam s decembrom v Dravski ulici 9 (za Stadionom). 40735-21

Štirisob. stanovanje za februar oddam. Resljeva 13. 40959-21

Stanovanje sobe, kuhinje in pritiklin oddam v Stožicah št. 130 Dunajska cesta. 40955-21

Enosob. stanovanje s pritiklinami oddam za 280 Din. Kodeljevo, Povšetova ulica 37 — vprašati v kleti. 41033-21

Enosob. stanovanje s kuhinjo in pritiklinami oddam s decembrom v Hrenovi ulici 14. 41034-21

Stanovanja išče

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali na šifro 3 Din. (21-a)

Dvosob. stanovanje s kuhinjo in pritiklinami, po primerni ceni, iščem za takoj ali za februarski termin Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« do 6. t. m. pod značko »Kulturni delavec« 40671-21/a

Enosob. stanovanje s kuhinjo, iščem v okolici Tabora. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Točno plačam«. 41012-21/a

Petsob. stanovanje iščem za takoj ali februar. — Ponudbe pod »Solnčno« na ogl. odd. »Jutra«. 41021-21a

Stanovanje dveh sob. kabineta, kopalnice in kuhinje, v mirni hiši iščem za februarski termin. Ponudbe s ceno na oglas. oddelek »Jutra« pod značko »Dve osebi«. 40670-21/a

Vdova državnega uradnika brez otrok išče enosobno stanovanje v mestu. Dopise pod šifro »Čisto« na oglasni oddelek »Jutra«. 40967-21a

Stanovanje sestoječe iz 3 sob s pritiklinami v vili v Rožni dolini iščem s 1. I. 1934. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod značko »Vila v Rožni dolini«. 40968-21a

Sobo odda

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. (23)

Opremljeno sobo visokopritlično, separirano takoj oddam. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 40879-23

Kabinet dobro opremljen, oddam s 15 novembrom za 300 Din mesečno. Ogledati v Knafljevi ulici 13/2. 40764-23

Opremljeno sobo s posebnim vhodom, oddam eni ali dvema stalnima osebama, ostr. zakonskemu paru takoj ali pozneje. — Istotam oddam **sobico** s posebnim vhodom, z vso oskrbo, solidni stalni gospodični. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 40840-23

Na stanovanje sprejmem gospoda ali gospodično. Breg 16/III. 40947-23

Sobe išče

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. (23-a)

Prazno sobo s strogo separiranim vhodom in elektriko, iščem za Bežigradom. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »200«. 40661-23/a

Prazno sobico z elektriko in pečjo — v sredini mesta išče za takoj ali pozneje stalen gospod. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Drago 31«. 40635-23/a

Sobo s separir. vhodom, iščem. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Soba«. 40997-23/a

Sobo s štedilnikom prazno ali opremljeno, v ceni 100—150 Din iščem. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod značko »V mestu«. 41024-23/a

Sobo z vso oskrbo, išče akademik. Ponudbe z navedbo cene na ogl. oddelek Jutra pod značko »Lepa soba«. 41044-23/a

Konservatoristka išče sobo z vso oskrbo in uporabo klavirja. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Mirna«. 41182-23/a

Kupim

Oglasi trg. značaja po 1 Din beseda; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. — Oglasi socialnega značaja vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (7)

Jamski les (Schleifholz) smrekov — z največ 10% hojevega, za zimo in leto 1934, kupi večje vagonske množine tovarniška nakupna postaja R. Frizzi, Vuhred ob Dravi 39547-7

Telefonski aparat dobro ohranjen, moderen, namizni, kupim. Rožna pekarna, Rožna dolina, cesta II/14. 40895-7

Voz diro na peresih ali posamezne dele kupim. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Diro«. 40917-7

Oblačila

Trg. oglasi po 1 Din beseda; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din Oglasi socialnega značaja vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. (13)

Serija oblek francoskih modelov za deklice od 5—15 let, naprodaj v Stritarjevi ulici 7/III 40649-13

Damski zim. plašč dobro ohranjen, naprodaj. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 40790-13

Moške obleke dobro ohranjene, prodam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 41117-13

Zimsko suknjo zelo dobro ohranjeno, za srednjo postavo, ugodno prodam. Naslov v ogl. odd. »Jutra«. 41142-13

Napravite Vašo kožo belo

v 3 dneh

Ves Pariz govori o čudoviti lepoti nove, bele in sveže kože. Nova krema Tokalon, hrana za kožo bele barve (ne mastna) vsebuje sedaj preparirano svežo smetano in olivno olje kombinirano z dodatki, ki krepijo, napenjajo in obelijo kožo. Takoj prodirajoč v kožo umiri to sredstvo razdražene kožne žleze, skrči razširjene znojnice, uniči takoj vse škodljive kali v koži in najtemnejša in raskava koža postane nežna in bela v 3 dneh. Krema daje koži nepopisljivo lepoto in novo svežost, ki je na drug način ni mogoče doseči. Uporabljajte novo kremo Tokalon bele barve vsako jutro in opazujte učinke in uspehe.

Žaké skoraj nov, naprodaj. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 41074-13

Obrt

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (30)

Stermenszky Julij splošno ključavničarstvo na Glincah pri Ljubljani, Tržaška cesta štev. 46. Telefon 28-12. — Izdelovanje štedilnikov in emajliranih peči. Autogenično varenje. 40998-30

Stroji

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (29)

Pletilni stroj 8/50, v zajamčeno dobrem stanju po nizki ceni prodam radi opustitve dela. — Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 40831-29

Pletilni stroj dobro ohranjen — največ št. 8/80 ali 10/80 kupim takoj. Ponudbe na naslov: M. Zupančič, strojno pletenje. Ptuj. 40741-29

Glasbila

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (26)

Pianine moderna konstrukcija, angleška mehanika, od 10.000, harmonije od 2000 dobavlja tvornica Iv. Kacin, Domžale. Zahtevajte cenik! 40493-26

Klavir znamenite znamke »Giffikovski« prodam. Naslov v ogl. odd. »Jutra«. 41150-26

Živali

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (27)

2 para papagajev in valera poceni naprodaj v Rožni dolini, cesta IV štev. 16. 40877 27

Španjele 2 meseca stare proda Inkret. Senkov turn, p. Vodice nad Ljubljano. 41179-27

Urejuje Davorin Ravljen. Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. Vsi v Ljubljani.